میږیان

"د کوچنیو موجوداتو ستر تمدن"

لیکوال: جوهرجبران

کال: ۱۴۰۱ هـ. ش

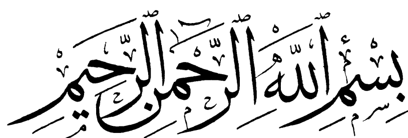

"مېږيان: د کوچنيو موجوداتو ستر تمدن"

ليکوال: جوهر جبران

کال: ۱۴۰۱هـ.ش

د کتاب پیژندنه

د کتاب نوم: "مېږیان: د کوچنیو موجوداتو ستر تمدن"

لیکوال: استاد جوهر جبران

خپرندوی: جبران شخصي کتابتون

کمپوز: په خپله لیکوال

ډیزاین: انجنیر ګوهر جبران

چاپ کال: ۱۴۰۱ هـ.ش

د چاپ شمېر: ۱۰

د چاپ لړ: (۰۰۳۶)

د چاپ وار: لومړی

واټساپ او اړیکه: +93 707604044

پیل خبرې

د لوستونکي لپاره څو خبرې

آیا کله مو د خپل قدم تر څنګ روان یو کوچنی میږی په ځیر کتلی دی؟ آیا کله مو فکر کړی چې دا واړه موجودات، چې ډېری خلک یې په بې‌پروایۍ له پښو لاندې کوي، په حقیقت کې د ځمکې پر مخ د تر ټولو منظم، هوښیار او بریالیو ټولنو له ډلې څخه دي؟

شاید تاسو به حیران شئ چې د میږیانو تمدن له میلیونونو کلونو راهیسې دوام لري. دوی ښارونه جوړوي، سړکونه او تونلونه باسي، د خوړو زیرمې برابروي، د خپلو بچیانو ساتنه کوي، جګړې کوي، کرنه او مالداري کوي، د یو بل لپاره قرباني ورکوي او د یوې داسې ژبې له لارې اړیکه نیسي چې انسان یې نه شي اورېدلای. دا ټول کارونه د داسې نظم، همغږۍ او دندې وېش له مخې ترسره کېږي چې ډېری انساني ټولنې هم ترې زده کړه کولای شي.

خو د میږیانو حیرانوونکې نړۍ یوازې د ساینس موضوع نه ده. الله تعالی په قرآن کریم کې د دوی په نوم یو بشپړ سورت، سورة النمل، نازل کړی دی. په همدې سورت کې د حضرت سلیمان (علیه السلام) او یوې هوښیارې میږۍ کیسه راغلې ده؛ هغه میږۍ چې په څو لنډو جملو کې یې د رهبرۍ، مسؤلیت، د خطر د مدیریت او د خپلې ټولنې د ژغورنې بې‌ساری درس وړاندې کړ. دا ښیي چې د الله تعالی په ستر مخلوقاتو کې هېڅ موجود کوچنی او بې‌ارزښته نه دی.

دا کتاب تاسو د میږیانو د ژوند یوې داسې نړۍ ته بیایي چې ښایي تر اوسه مو هېڅکله نه وي لیدلې. دلته به تاسو د میږیانو د بدن جوړښت، د ژوند پړاوونه، د ځالو انجنیري، د خوړو راټولول، د ماشومانو پالنه، د ملکې او کارګرو دندې، د فیرومونونو پټه ژبه، د جګړو او دفاع تګلارې، له طبیعت سره د دوی اړیکې، په

قرآن کریم او اسلامي ادبیاتو کې د دوی مقام، په ولسي متلونو کې د دوی یادونه او د نړۍ د معاصرو علمي څېړنو حیرانوونکې موندنې ولولئ.

د دې کتاب هر فصل به تاسو ته یو نوی حیرانتیا در په زړه کړي. هره پاڼه به ثابته کړي چې ستر درسونه تل له سترو موجوداتو نه، بلکې کله ناکله له همدغو کوچنیو مخلوقاتو څخه هم زده کېږي. کله چې د دې کتاب وروستۍ پاڼه وتړئ، ښايي بیا هېڅکله یو مېږی د پخوا په څېر ونه ګورئ؛ ځکه پوه به شئ چې ستاسې د قدم تر څنګ د نظم، همکارۍ، قربانۍ، صبر او هوښیارۍ یو بشپړ تمدن ژوند کوي.

که تاسې زده‌کوونکی یاست، ښوونکی یاست، څېړونکی یاست، د طبیعت مینه‌وال یاست، یا یوازې غواړئ د الله تعالی د مخلوقاتو د حکمت په اړه نوې پوهه ترلاسه کړئ، نو دا کتاب به ستاسو لپاره یوه په زړه پورې علمي او فکري ملګرتیا وي.

راځئ! د مېږیانو دې پټې نړۍ ته یوځای سفر وکړو؛ هغه نړۍ ته چې هره کوچنۍ لار یې د لوی حکمت، هره ځاله یې د بې‌ساري نظم او هر مېږی یې د نه ستړې کېدونکې هڅې ژوندی مثال دی.

په درنښت

ښوونیار استاد جوهر جبران

تقرايظ

"دا کتاب د مېږو د نړۍ د حيرانوونکو رازونو ښکاره کولو يوه بېساري هڅه ده. د ماشومانو او لويانو دواړه لپاره ساده او علمي تشريحات لري، چې د صبر، ګډ کار او نظم ارزښت په عملي ډول ښيي".

د ټولنيز ژوند، چاپېريالي رولونو او اسلامي کيسو په روښانه تشريح سره، کتاب لوستونکي د دې کوچنيو موجوداتو په زړه پورې تمدن بوخت ساتي".

"د مېږو نړۍ د انسانانو لپاره د زده کړې او الهام يوه خزانه ده، او دا کتاب په ساده، روانه او علمي ژبه يې ښکاره کوي. لوستونکی له مېږو سره بلدتيا پيدا کوي او د ژوند عملي درسونه ترلاسه کوي".

"د نظم، ګډ کار، صبر او راتلونکې لپاره چمتووالي درسونه مېږيان وړاندې کوي، او دا کتاب په زړه پورې ښه دغه درسونه د هر عمر لوستونکو ته رسوي. لوستل يې تاسو حيران او خوشاله ساتي".

ښوونمل عبدالعزيز قانع

لړلیک

عنوان **مخ**

پیل خبرې .... أ
تقرایظ .... ج
سریزه 1
لومړی‌څپرکی 2
مېږیان په قرآن او ادب کې 2
د حضرت سلیمان (ع) او مېږیانو کیسه 2
مېږیان د صبر، نظم او ګډ کار سمبول 4
په اسلامي ادب کې د مېږیانو سمبول 5
په ولسي متلونو کې مېږیان 5
دوهم څپرکی 7
مېږیانو پېژندنه 7
محتوا 7
د مېږیانو شکل 8
د مېږي سر 9
د مېږي اثر پر ټولنه 9
د مېږیانو واده 9
د مېږیانو هګۍ 10
د مېږیانو پښې 10
د مېږي خوله 10
د مېږي قوت 10
تر ټولو اوږد عمره مېږی 11

جالب ټکی 11
دریيم څپرکی 13
د مېږیانو د بدن جوړښت 13
محتوا 13
۱ ـ سر، سینه او خېټه 14
۲ ـ شپږ پښې 14
۳ ـ ښاخکې (انتنونه) 15
۴ ـ قوي ژامې 15
۵ ـ د وزن وړلو ځانګړې وړتیا 15
جالب ټکی: 15
څلورم څپرکی 17
د مېږیانو ټولنیز نظام 17
محتوا: 17
۱ ـ ملکه 19
۲ ـ کارګر مېږیان 19
۳ ـ نارینه مېږیان 19
۴ ـ دندې وېش 19
۵ ـ ګډ کار او همکاري 19
جالب ټکی 20
مېږیانو ټولنیز نظام 20
پنځمڅپرکی 21
د مېږیانو ژبه او اړیکې 21
محتوا: 21

۱.د بوی له لارې خبرې کول 22
۲.د لارو نښه کول 22
۳.د خطر خبر ور کول 22
۴.د خوراک لور ته د نورو رابلل 22
جالب ټکي: 23
مېږيان په خپلو کيمياوي نښو (فيرومون) سره خبرې کوي 23
شپږم څپرکی 24
د مېږيانو ځالې او ښارونه 24
محتوا: 24
خوړو ذخيره 24
د ماشومانو ساتنه 25
۱ .د ځمکې لاندې تونلونه 25
۲ .د خونې وېش 25
۳ .د خوړو ذخيره 25
۴ .د ماشومانو ساتنه 25
جالب ټکي: 26
ځينې مېږيان داسې ځالې جوړوي چې د هوا د تګ راتګ ځانګړی سيستم لري 26
اووم څپرکی 27
د مېږيانو هوښياري 27
محتوا: 27
۱ .د ستونزې حل کول 27
۲ .د خوراک موندل 28
۳ .ګډ کار 28

۴ ـ د پل جوړول (خپل بدنونه سره نښلوي) 28
جالب ټکي: 28
ځینې مېږیان د سیند د اوښتو لپاره خپل بدنونه سره نښلوي او ژوندی پل جوړوي. 29
اتم څپرکی 30
مېږیان او چاپېریال 30
محتوا: 30
۱ ـ د خاورې هوا ورکول 30
۲ ـ د نباتاتو مرسته 31
۳ ـ د تخمونو خپرول 31
۴ ـ د نورو حشراتو کنټرول 31
جالب ټکي: 32
مېږیان د ځمکې طبیعي باغوانان بلل کېږي. 32
لومړی، د خاورو حرکت او هوا ورکول 32
دوهم، د تخمونو لېږد 32
دریم، د کثافاتو پاکوالی 32
څلورم، د نباتاتو د زیان رسوونکو حشراتو کنټرول 32
نهم څپرکی 34
د نړۍ عجیب مېږیان 34
محتوا: 34
۱ ـ اور مېږیان 34
۲ ـ پاڼه پرې کوونکي مېږیان 34
۳ ـ عسکري مېږیان 34
۴ ـ لامبو وهونکي مېږیان 35

جالب ټکی: 35
ځینې مېږیان کروندګر دي او خپل خواړه پخپله کرل کوي! 35
لسم څپرکی 36
انسانان څه زده کولی شي؟ 36
محتوا: 36
د وړو موجوداتو ارزښت 36
۱ ـ ګډ کار 36
۲ ـ نظم 36
۳ ـ زغم 36
۴ ـ راتلونکې ته چمتووالی 37
۵ ـ د وړو موجوداتو ارزښت 37
یوولسم څپرکی 38
د مېږیانو کلتوري او تاریخي اړخ 38
۱ . کلتوري ارزښت 38
۲ . مذهبي او اسلامي اړخ 38
۳ . تاریخي او علمي اړخ 39
۴ . هنر او ادبیاتو کې مېږیان 39
۵ . د مېږو په اړه عصري پوهنه 39
د میږیانو حقیقت او د کور څخه یې د ورکېدو لاري چاري؟ 40
د مېږیانوسره دجنګ خطرې! 40
مېږیان شړل 40
مېږیان کله راځي؟ 41
د مېږیانوحقیقت 42

ميږيان او انسانان 43
های انسانه ! 44
ميږيانو د ژوند فلسفه 47
ميږيان هيڅ کله هم نه تسليميږي 47
ميږيان ټول اوړی د ژمي په فکر کې وي 47
ميږيان ټول ژمی د اوړي په فکر کې وي 48
ميږيان په ټول توانزيار باسي 48
ميږيان په خوب کې 49
په خوب کې د ميږيانو چيچلو يا ټوخی 50
په خوب کې د يو سړي لپاره د ميږيانو ليدلو تعبير 51
د اميندواره مير منې لپاره د ميږيانو ليدلو تفسير 51
د نبي لاس د تګ تفسير ابن سيرين او النبلسي 51
د النبلسي په وينا په خوب کې د ميږيانو ليدلو تعبير 52
په بستر کې په خوب کې د ميږيانو ليدلو تعبير 53
د يوې مير منې لپاره په خوب کې د تور ميږيانو ليدلو تعبير 53
د يوې مير منې لپاره په خوب کې د ټرمايټ ليدلو تعبير 54
په خوب کې سور ميږيان 54
په خوب کې د ميږيانو وژل 55
د يوې مير منې لپاره د ميږيانو خوړلو په اړه د خوب تعبير 55
په خوب کې په ديوال کې د ميږيانو ليدلو تعبير 56
د يوې مير منې لپاره په خوب کې د لوی تور ميږيانو په اړه د خوب تعبير 56
د ابن سيرين په وينا په خوب کې د ميږيانو کالونۍ په اړه د خوب تعبير 57
د ابن سيرين په وينا په خوب کې د ميږيانو د الوتلو په اړه د خوب تعبير 57
په خوب کې د سور ميږيانو د ليدلو تفسير ابن سيرين 58

د یوې میرمنې لپاره په خوب کې د سور مېږیانو لیدلو تعبیر 59
دولسم څپرکی 60
سپارښتنې 60
پایله 61
ماخذونه 62

سريزه

مېږيان، که څه هم کوچني موجودات دي، د ژوند په نړۍ کې د نظم، صبر او ګډ کار بې‌ساري مثال وړاندې کوي. دوی نه يوازې د خپلې ټولنې د بقا لپاره ځانګړې وړتياوې لري، بلکې د انسانانو لپاره هم د زده کړې او الهام سرچينه ګرځېدلي دي. د دې کتاب په پاڼو کې به تاسو د مېږو د ژوند حيرانوونکې نړۍ ومومئ د هغوی د تونلونو منظم جوړښت، د خوراک راټولولو هوښياري، د خطر پر مهال د ګډ عمل کولو مهارت او د راتلونکې لپاره د چمتووالي ستر رازونه.

کتاب هڅه کوي چې مېږيان يوازې د حشراتو په توګه نه بلکې د يو کوچني، خو ستر تمدن په توګه وښيي. په اسلامي کيسو، ولسي متلونو او عصري علمي څېړنو کې مېږيان د صبر، زغم، نظم او ګډ کار سمبول ګڼل شوي دي. د حضرت سليمان عليه‌السلام او مېږو کيسه د قرآن کريم په سورة النمل کې د دوی د هوښيارتيا او ټولنيز نظم ښکارندويي کوي، او دا موږ ته ښيي چې د کوچنيو موجوداتو هم ارزښت او درسونه شته.

دا کتاب به لوستونکي له مېږو سره بلدتيا پيدا کړي، د هغوی ټولنيز ژوند، دندې وېش، خوراک او چاپېريالي رولونه په ساده او روانه ژبه تشريح کړي، او په ورته وخت کې به د لوستونکي پوهه او حيرانتيا زياته کړي. د مېږو نړۍ لوستل به تاسو ته دا درس ورکړي چې هر کوچنی موجود په طبيعي نړۍ کې مهم رول لري، او د نظم، همکارۍ او صبر ارزښت تر ټولو ستره زده کړه ده.

لومړی څپرکی

مېږيان په قرآن او ادب کې

د حضرت سليمان (ع) او مېږیانو کیسه

قرآن کريم د مېږيانو يادونه په داسې بڼه کوي چې هم د الهي معجزې ځرګندونه کوي او هم د يو کوچني مخلوق د عقل، نظم او ټولنيز شعور ستاينه پکې شوې ده. د دې پېښې تفصيل د **سورة النمل** په ۱۸ او ۱۹ آيتونو کې راغلی دی. الله تعالی فرمايي:

﴿حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْا عَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾

(سورة النمل، آيت ۱۸)

ژباړه:
"تر هغه چې دوی د مېږيانو درې ته ورسېدل، يوې مېږۍ وويل: اې مېږيانو! خپلو استوګنځايونو ته ننوځئ، هسې نه سليمان او د هغه لښکر مو تر پښو لاندې کړي، په داسې حال کې چې هغوی به پرې خبر نه وي".

دا آيت د قرآن کريم له هغو آيتونو څخه دی چې د حيواناتو د ټولنيز ژوند، اړيکو او د خطر د خبرولو وړتيا ته اشاره کوي. مفسرين ليکي چې دا وادي د شام يا فلسطين په سيمه کې وه او د حضرت سليمان (ع) لښکر چې انسانان، پېريان او مرغان پکې شامل وو، له همدې سيمې څخه تېرېده. د مېږۍ مشرې د خطر احساس وکړ او په ډېر لنډ وخت کې يې ټولې ټولنې ته د ځان ژغورنې پيغام ورساوه. دا د مېږيانو د

اړیکو، رهبرۍ او ټولنیز نظم ښکاره بېلګه ګڼل کېږي (ابن کثیر، 1999؛ طبري، 2001).

د آیت وروستۍ برخه ((وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ)) ځانګړې معنا لري. مفسرینو څرګنده کړې چې مېږۍ حضرت سلیمان (ع) او د هغه لښکر ظالمان ونه بلل، بلکې ویې ویل که زیان ورسوي، نو د بې‌خبرۍ له امله به وي. له همدې امله قرآن مسلمانانو ته دا درس ورکوي چې د نورو په اړه باید د ښه ګومان اصل مراعت کړي او بې له دلیله بد نیت ونه منل شي (قرطبي، 2006).

له دې وروسته الله تعالی فرمايي:

﴿فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّن قَوۡلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوۡزِعۡنِيٓ أَنۡ أَشۡكُرَ نِعۡمَتَكَ...﴾

(سورة النمل، آیت ۱۹)

ژباړه:

"نو سلیمان د هغې خبرې په اورېدو موسکی شو او ویې ویل: ای زما ربه! ما ته توفیق راکړه چې ستا د هغو نعمتونو شکر ادا کړم چې پر ما او زما پر مور او پلار دې لورولي دي، او داسې نېک عمل وکړم چې ته پرې راضي شې، او ما په خپل رحمت سره د خپلو صالحو بندګانو په ډله کې داخل کړه".

د دې آیت تر ټولو مهم اخلاقي پیغام د حضرت سلیمان (ع) عاجزي ده. سره له دې چې هغه یو ستر پاچا، نبي او د انسانانو، پېریانو او مرغانو مشر و، بیا هم د الله تعالی د نعمتونو په وړاندې متواضع پاتې شو. هغه د خپلې وړتیا سرچینه خپله پوهه نه، بلکې د الله فضل وباله او د شکر دعا یې وکړه. دا د اسلامي اخلاقو له نظره د رهبرۍ غوره نمونه ګڼل کېږي (ابن عاشور، 1984).

همدارنګه، دا پېښه د اسلام هغه اصل هم څرګندوي چې ټول مخلوقات، که انسان وي او که حیوان، د ژوند حق لري. حضرت سلیمان (ع) د یوې کوچنۍ مېږۍ خبرې ته ارزښت ورکړ، وخندل، د هغې هوښیارتیا یې وستایله او د الله شکر یې ادا کړ. دا د اسلام د رحمت، عدالت او د چاپېریال ساتنې له اصولو سره بشپړ سمون لري.

مېږیان د صبر، نظم او ګډ کار سمبول

اسلامي تمدن کې مېږیان د نظم، همکارۍ، زحمت، قناعت او صبر ژوندي مثال ګڼل کېږي. که څه هم قرآن د مېږو د بیولوژیکي ځانګړتیاوو تفصیل نه وړاندې کوي، خو د سورة النمل په همدې څو آیتونو کې د دوی د ټولنیز ژوند ډېر مهم اړخونه بیان شوي دي. یوه مېږۍ د خطر احساس کوي، په چټکۍ سره د ټولې ډلې خبرتیا برابروي، ټولنه یې امر مني او ټول په ګډه ځان خوندي کوي. دا د مؤثرې رهبرۍ، ګډ تصمیم نیونې او ټولنیزې همغږۍ ښکاره بېلګه ده (طباطبايي، 1997).

د نن ورځې حشره‌پوهانو څېړنې هم دا حقیقت تائیدوي چې مېږیان د نړۍ له تر ټولو منظم ټولنیزو حشراتو څخه دي. هر مېږۍ ځانګړې دنده لري؛ ځینې خواړه راټولوي، ځینې د بچیانو ساتنه کوي، ځینې د ځالې جوړولو مسؤلیت لري او ځینې د ټولې مستعمرې امنیت ساتي. دوی د کیمیاوي موادو (فیرومونونو) له لارې یو له بل سره اړیکه نیسي او د ګډو موخو لپاره کار کوي. دا ټول هغه ځانګړنې دي چې قرآن کریم د یوې لنډې کیسې له لارې انسان ته د فکر کولو بلنه ورکوي (Hölldobler & Wilson, 1990).

له اخلاقي اړخه، د مېږیانو ژوند مسلمانانو ته دا درس ورکوي چې بریا یوازې د فردي هڅو پایله نه ده، بلکې د منظم ګډ کار، مسؤلیت منلو او صبر له لارې تر لاسه کېږي. اسلامي علما د مېږیانو ژوند د انسانانو لپاره د ټولنیز نظم یوه طبیعي بېلګه

بولي او استدلال کوي چې هره ټولنه هغه وخت پرمختګ کوي چې افراد يې خپلې دندې په امانتدارۍ او همغږۍ ترسره کړي.

په اسلامي ادب کې د مېږيانو سمبول

په اسلامي او صوفي ادب کې مېږيان د عاجزۍ، هڅې او دوامداره کار استازيتوب کوي. ګڼ شمېر علما او ليکوالانو د مېږيانو مثال د دې لپاره کارولی چې انسان ته وښيي کوچنی جسم د لوی ارادې مخه نه شي نيولای. د مېږو پرله‌پسې هڅه، د خوړو زېرمه کول او د ټولنې لپاره کار کول د زحمت، تدبير او راتلونکي ته د چمتووالي ښکاره نښې ګڼل کېږي.

صوفي ليکوالان د مېږيانو له ژوند څخه دا نتيجه اخلي چې د انسان روحاني پرمختګ هم د پرله‌پسې هڅې، صبر او دوام غوښتنه کوي. لکه څنګه چې مېږی په کوچنيو خو دوامدارو ګامونو خپل هدف ته رسېږي، همداسې انسان هم د کوچنيو نېکو اعمالو په تکرار سره لوړو معنوي درجو ته رسېږي.

په ولسي متلونو کې مېږيان

په پښتو ولسي ادب کې مېږيان د خوارۍ، زحمت، نظم او ګډ کار سمبول ګڼل کېږي. که څه هم ټول متلونه مستقيماً د اسلامي متونو برخه نه دي، خو ډېری يې د اسلامي اخلاقو له روحيې سره بشپړ سمون لري.

د بېلګې په توګه ويل کېږي:

"هر مېږی خپل بار وړي".

دا متل انسان ته دا درس ورکوي چې هر څوک بايد خپله دنده په مسؤليت ترسره کړي او د نورو پر اوږو خپل بار ونه ږدي.

بل مشهور مفهوم دا دی:

"مېږيان چې سره يو شي، لوی کارونه ترسره کوي".

دا د ګډ کار، همکارۍ او ټولنيز يووالي اهميت بيانوي. د ټولنيز پر مختګ لپاره د افرادو همغږي او يووالی تر ټولو مهم اصل ګڼل کېږي.

همدارنګه په ځينو سيمو کې ويل کېږي:

"د مېږي صبر غر ماتوي".

دا متل د دې حقيقت څرګندونه کوي چې کوچنۍ، خو دوامداره هڅې د وخت په تېرېدو لويې لاسته راوړنې رامنځته کوي.

د ولسي ادب دغه ډول متلونه د خلکو د اوږدې تجربې محصول دي او انسانان د زحمت، نظم، قناعت او همکارۍ ارزښت ته هڅوي. همدا ارزښتونه په اسلامي تعليماتو کې هم د ټولنيز ژوند د برېا اساسي بنسټونه ګڼل شوي دي.

د حضرت سليمان (ع) او مېږيانو کيسه د قرآن کريم له خورا ژورو علمي او اخلاقي کيسو څخه ده. دا پېښه ښيي چې الله تعالی حتی کوچنيو مخلوقاتو ته د اړيکو، نظم، رهبرۍ او ګډ ژوند ځانګړې وړتياوې ورکړې دي. حضرت سليمان (ع) د يوې کوچنۍ مېږۍ خبرو ته ارزښت ورکړ، د الله شکر يې ادا کړ او د عاجزۍ غوره بېلګه يې وړاندې کړه. د مېږيانو ژوند انسان ته د صبر، همکارۍ، مسؤليت، نظم او ټولنيز يووالي عملي درس ورکوي. له همدې امله، په اسلامي فکر، ادبياتو او ولسي متلونو کې مېږيان د زحمت، نظم او حکمت تلپاتې سمبول ګڼل کېږي.

دوهم څپرکی

مېږيانو پېژندنه

محتوا

- مېږيان څه ډول حشرې دي؟
- د هغوی علمي پېژندنه (د حشراتو له ډلې څخه)
- مېږيان په کومو ځايونو کې ژوند کوي؟
- د نړۍ په کچه د مېږيانو ډولونه (تر ۱۲ زره ډېر ډولونه)

مېږيان د ځمکې پر مخ نږدې هر ځای موندل کېږي. په ځنګلونو، دښتو، غرونو، کروندو او آن د انسانانو په کورونو کې هم ژوند کوي. ځينې ډولونه د ځمکې لاندې ژورې ځالې جوړوي، ځينې په ونو کې استوګن وي، او ځينې بيا د پاڼو او خاورې تر منځ خپل کورونه جوړوي. دوی د چاپېريال له بېلابېلو حالاتو سره د عيارېدو ځانګړې وړتيا لري.

د نړۍ په کچه تر دولس زره ډېر ډولونه د مېږيانو پېژندل شوي دي، او پوهان اټکل کوي چې لا هم زرګونه نور ډولونه کشف ته انتظار باسي. همدا پراخ تنوع او منظم ټولنيز ژوند مېږيان د طبيعي نړۍ له تر ټولو حيرانوونکو حشراتو څخه ګرځولي دي.

داچې زمونږ ټولنه په هيڅ حال له مېږيانو څخه خالي نه ده . نو آيا مونږ څومره دهغو په اړه معلومات لرو؟ راځئ چې په دې ليکنه کې يې ولولو.

د مېږیانو شکل

- ❖ د مېږیانو شکل له دوه ملي میتر څخه تر ۲۵ ملي متر پوري رسیږي.
- ❖ د مېږیانو سرونه دهغو د بدنونو سره په پرتله کولو سره ډېر زیات غټ وي.
- ❖ نس یې د هګۍ په شکل خو بغلونه یې زیات نري او باریک وي.

د مخ لورته دوه ښېښونه غوندي شیان لري ، چې پرې چیچل کوي ؛ زیات درانه شیان ورباندي پورته کوي ؛ غارونه پرې کیندي او د شیانو په ژوولو کې ترې کار اخلي.

مېږیان هغه واړه خو ډېر منظم او فعال حشــرې دي چې د نړۍ په نږدې هره سیمه کې ژوند کوي. دوی د حشراتو له ډلې څخه دي او د علمي وېش له مخې د ژوو په سـلطنت(Animalia) ، د بندپښــو په څانګه(Arthropoda) ، د حشـــراتــو پــه ټـولـګـي (Insecta) او د پـردهوزرو حشـــراتــو پــه قـطـعـه (Hymenoptera)کې شامل دي. د مېږیانو علمي کورنۍ ته **Formicidae** ویل کېږي. دا حشــرې له مچیو او وزروالو ســره نږدې خپلوي لري، خو خپل ځانګړی ټولنیز نظام او جوړښت لري.

د مېږیانو بدن له درې برخو جوړ شوی دی: سر، سینه او خېټه. شپږ پښې، دوه ښاخکې (انتنونه) او قوي ژامې لري چې د خوراک راټولولو، دفاع او د ځالو جوړولو لپاره کاروي. د دوی ښاخکې ډېرې حساسې دي او د بوی او لمس له لارې د چاپېریال معلومات ترلاسه کوي. مېږیان ټولنیز ژوند لري او عموماً په منظمې ډلې یا مستعمرې کې ژوند کوي چې پکې ملکه، کارګر او نارینه مېږیان شامل وي.

د مېږي سر

د مېږي سر پر دماغ مشتمل وي ، چې په مټ سره يې هغه کولی شي ، د يو شي په باب فکر وکړي او پر داسي سترګو مشتمل وي چې په هغه سره ليدل کولی شي.

خو د مېږي ديد بې انتهاء کمزوری وي ، ځکه چې د مېږي اکثره وخت تر خاورو لاندي په تياره کې تېرېږي ، چې د سترګو په نظر باندي خورا منفي اغيز کوي.

د مېږي اثر پر ټولنه

- ❖ مېږی حشرات خوري
- ❖ دی خپله د نورو حشراتو لپاره مهم خوراک دی
- ❖ خاوري سره اړوي ، چې په هغه کې بيا هوا داخليږي
- ❖ د ګلونو بېخونه اکثر اړوي چې پر ګل يې ښه مثبت اثر لويږي

د مېږيانو واده

د مېږيانو پر واده کولو باندي يوازي دهغو ښځينه پاچا قدرت لري او دغه پاچا د نورو مېږيانو په پرتله زيات غټ وزرونه لري او کله نا کله دغه پاچا خپله هم د نورو وزر داره مېږيانو سره واده کوي.

د مېږيانو هګۍ

ښځينه مېږياني هګۍ هم اچوي ، چې د يوې د هګيو شمېر مليونونو ته رسيږي.

بيا الله تعالی دغو مېږيانو ته دا توان ورپه برخه کوي ، چې دغه خپلي هګۍ له هر ډول وايروس او جراثيم څخه خوندي وساتي ، تر څوهيڅ مکروه شی ورته ونه رسيږي.

د مېږيانو پښې

د مېږيانو پښې پر بې شمېرو وړو وړو ورېښتانو مشتملي وي ، چې هغه له هر ډول ضرر څخه خوندي ساتي.

ميږيان ټولي شپږ پښې لري ، چې په مټ يې تلل هم کوي ، بدن پرې صفا کوي او د خپلي غذاء تنسيق او تنظيم پرې کوي.

د مېږي خوله

مېږی خوراک د خوړلو سره سم يو سائل او مائع شکل ته تبديلوي. په خوله کې يې داسي څه شته چې کلک شيان د هاضمې ځای ته له تللو څخه منع کوي ، تر داسي چې دغه کلک شيان يې په خوله کې تر يوې مودې پوري پراته وي

د مېږي قوت

مېږي د دومره وزني شيانو پر پورته کولو باندي قدرت لري ، چې خپله د مېږي له وزن څخه شل کرته زيات درووند وي.

تر ټولو اوږد عمره مېږی

د ځمکي پر سر تر ټولو اوږد عمره مېږی په ۱۹۹۸م کال کې په امريکا کې په يو غار کې وموندل شو، چې عمر يې تقريبا ۹۲ مليونه کاله و او د ډاينوسور له زمانې څخه يې ژوند کاوه.

(مېږی؛–د–مېږيانو–په–اړه–نادر–معلومات//https://wasiweb.com/)

جالب ټکی

مېږيان د ځمکې له پخوانيو ژونديو موجوداتو څخه دي چې شاوخوا ۱۰۰ ميليونه کاله تاريخ لري.

مېږيان د ځمکې له پخوانيو او برياليو ژونديو موجوداتو څخه شـمېرل کېږي. ساينسي څېړنې ښيي چې د مېږيانو پيدايښت شاوخوا سل ميليونه کاله پخوا، د ډيناسـورانو د زمانې په منځنيو پړاوونو کې رامنځته شـوی دی. دا دوره د ځـمـکـې د تـاريـخ پـه هـغـه پـړاو پـورې اړه لـري چـې د "کـريـتـېشــيـس " (Cretaceous) په نوم يادېږي. په همدې زمانه کې لومړني مېږيان د نورو وزر لرونکو حشـراتو له يوې ډلې څخه جلا شـول او ورو ورو يې خپل ځانګړی ټولنيز نظام جوړ کړ.

پوهانو د مېږيانو لرغوني فوسيلونه (ډبرين پاتې شوني) موندلي چې د هغوی د لرغونتوب څرګندونه کوي. دغه فوسيلونه ښيي چې مېږيان د وخت په تېرېدو سره بدلون موندلی، خو د دوی د ټولنيز ژوند بنسټيز جوړښت ډېر پخوانی دی. يعنې ملکه، کارګر او دندې وېش هغه ځانګړتياوې دي چې له ډېر پخوا راهيسې په دې حشره کې موجودې دي.

د مېږیانو د اوږدې بقا یو مهم لامل د هغوی د چاپېریال سره د عیارېدو وړتیا ده. دوی کولای شي په تودو، سړو، وچو او مرطوبو سیمو کې ژوند وکړي. همدا ځانګړنه سبب شوې چې مېږیان د میلیونو کلونو طبیعي بدلونونو، اقلیمي بدلونونو او آن د ډیناسورانو د له منځه تلو له دورې وروسته هم ژوندي پاتې شي.

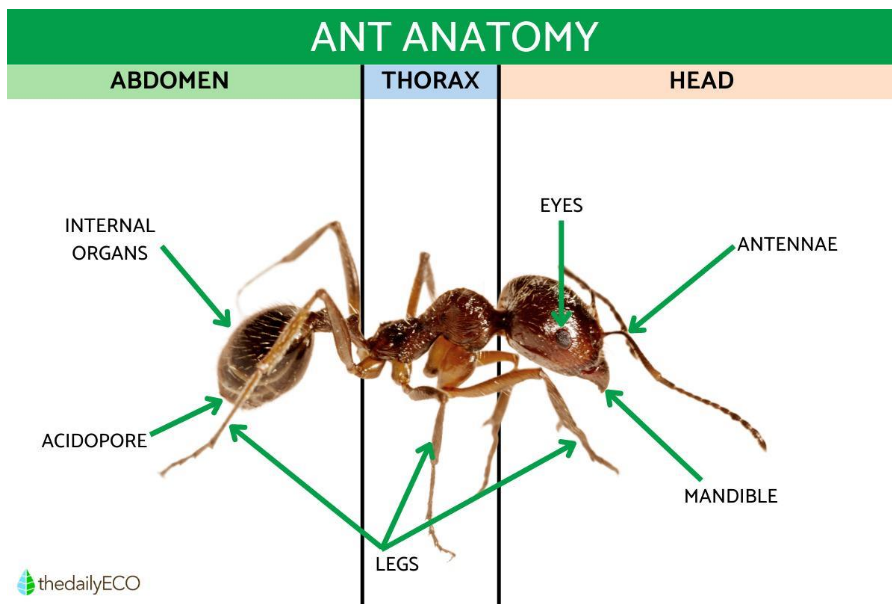
په حقیقت کې، کله چې ډېری ستر ژوي له منځه ولاړل، مېږیان د خپل منظم ژوند، ګډ کار او انعطاف له امله ژوند ته دوام ورکړ. نن ورځ د ځمکې په نږدې هره وچه کې مېږیان شته، چې دا د هغوی د پخواني تاریخ او بریالي تکامل ښکاره نښه ده.

درېیم څپرکی

د مېږیانو د بدن جوړښت

محتوا

- سر، سینه او خېټه
- شپږ پښې
- ښاخکې (انتنونه)
- قوي ژامې
- د وزن وړلو ځانګړې وړتیا

د انځور په سر کې لیکل شوي متنونه پښتو ته داسې ژباړل کېږي:

ANT ANATOMY → د مېږي جوړښت

HEAD → سر
THORAX → سینه
ABDOMEN → نس (بطن)

EYES → سترګې
ANTENNAE → شاخکې (انټنونه)
MANDIBLE → ژامې
LEGS → پښې
ACIDOPORE → د تیزاب سوري (د زهر ایستلو ځای)
INTERNAL ORGANS → داخلي غړي

۱ ـ **سر، سینه او خېټه:** د مېږي بدن له درې اساسي برخو جوړ شوی دی. لومړۍ برخه سر دی، چې پکې سترګې، ښاخکې او ژامې موقعیت لري. سر د فکر، احساس او خوراک نیولو مرکز ګڼل کېږي. دوهمه برخه **سینه** ده، چې پښې ورسره نښتي وي او د حرکت اساسي ځواک برابروي. درېیمه برخه **خېټه** ده، چې د هاضمې سیستم، د زهر غده (په ځینو ډولونو کې) او نور داخلي غړي پکې شامل وي. د دې درې برخو منظم جوړښت مېږي ته د فعال او منظم ژوند توان ورکوي.

۲ ـ **شپږ پښې:** مېږیان د نورو حشراتو په څېر شپږ پښې لري. دا پښې له سینې سره نښتي وي او ډېرې قوي او انعطاف منونکې دي. د همدې پښو په وسیله مېږیان په چټکۍ حرکت کوي، خاورې کیندي، خوراک وړي او آن پر دېوالونو او ونو هم خېژي. د دوی پښې د کوچنیو پنجو په څېر پای لري چې د نیولو او توازن ساتلو کې مرسته کوي.

۳ ـ ښاخکې (انتنونه) : ښاخکې د مېږیانو ډېر مهم حسي غړي دي. دا دوه نرۍ او خوځنده برخې د سر پر مخ موقعیت لري. مېږیان د همدې ښاخکو په وسیله بوی احساسوي، لاره پېژني، له یو بل سره اړیکه نیسي او خطر درک کوي. ویلی شو چې ښاخکې د مېږي د خبرو او معلوماتو د لېږد وسیله ده.

۴ ـ قوي ژامې: مېږیان پیاوړې ژامې لري چې د هغوی د ژوند بنسټیزه وسیله بلل کېږي. په همدې ژامو سره خوراک پرې کوي، دښمن ته مقابله کوي، ځاله جوړوي او درانه شیان پورته کوي. ځینې ډولونه داسې ژامې لري چې آن د پوستکي پرې کولو توان هم لري.

۵ ـ د وزن وړلو ځانګړې وړتیا: مېږیان د خپل کوچني بدن سره سره حیرانوونکې ځواک لري. دوی کولای شي له خپل وزن څخه شل تر پنځوس چنده درووند شي پورته کړي. دا وړتیا د دوی د بدن د ځانګړي جوړښت او عضلاتو د ځواک له امله ده. همدا ځانګړنه مېږیان د ګډ کار او زیار سمبول ګرځوي.

جالب ټکی:

مېږیان کولی شي له خپل وزن څخه ۲۰ تر ۵۰ چنده درووند شي پورته کړي!

مېږیان له هغو کوچنیو موجوداتو څخه دي چې د خپل جسامت په پرتله حیرانوونکې فزیکي وړتیا لري. څېړنې ښیي چې ډېری مېږیان کولی شي له خپل وزن څخه شل تر پنځوس چنده درووند شي پورته یا راکش کړي. دا خبره په لومړي نظر عجیبه ښکاري، خو د دوی د بدن ځانګړی جوړښت دا کار ممکن ګرځوي.

لومړی لامل د مېږي د بدن کوچنیوالی دی. کله چې یو موجود کوچنی وي، د هغه د بدن وزن لږ وي، خو د عضلاتو نسبي ځواک یې د وزن په پرتله زیات وي. د فزیک له نظره، د بدن د کچې په کوچني کېدو سره د عضلاتو ځواک د وزن په پرتله لوړ تماميږي. همدا علت دی چې مېږيان، سوسک او نور واړه حشرات د خپل وزن څو برابره درانه شیان پورته کولی شي، خو لوی ژوي دا کار نه شي کولای.

دوهم لامل د مېږي د بدن سخت خارجي پوښ (Exoskeleton) دی. دا کلک پوښ د هغوی بدن ته ټینګوالی ورکوي او د فشار پر مهال د ماتېدو مخه نیسي. سربېره پر دې، د مېږي ژامې ډېرې قوي دي او د پورته کولو پر مهال اصلي بار همدغه ژامې زغمي.

درېیم مهم ټکی د ګډ کار اصل دی. که څه هم یو مېږی په یوازې ځان هم دروند شی پورته کولی شي، خو کله چې څو مېږيان سره یو ځای شي، نو د خپل وزن سلګونه چنده درانه شیان هم لېږدولای شي. دوی د یو بل حرکت تعقیبوي او په منظم ډول همغږي کار کوي.

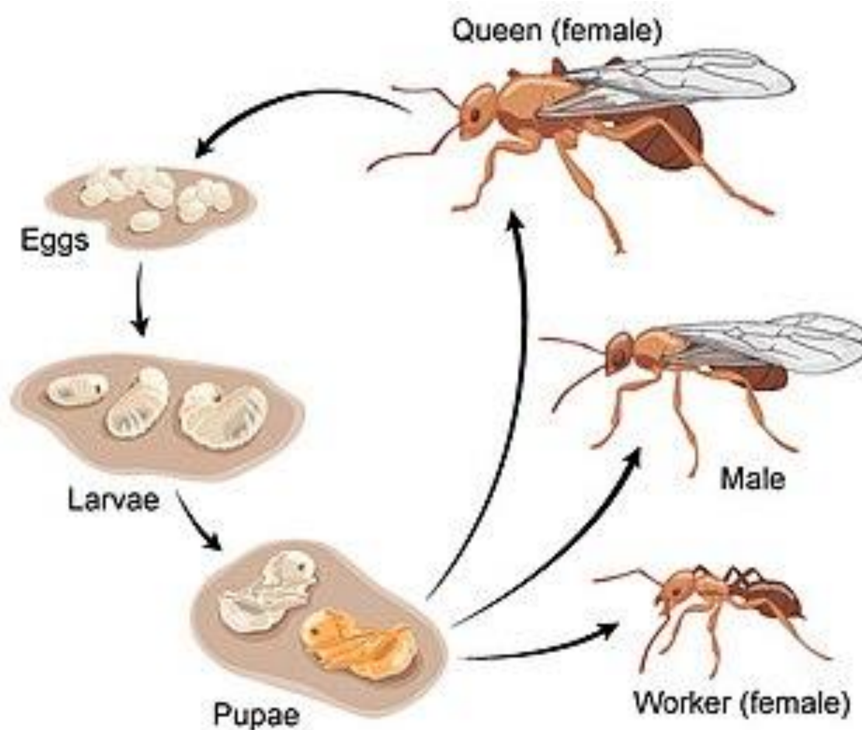
همدا ځانګړنه مېږيان د زیار، همکارۍ او ځواک سمبول ګرځولي دي. د دوی دا وړتیا موږ ته دا درس راکوي چې کوچنی جسامت هېڅکله د کمزورۍ معنا نه لري؛ بلکې منظم جوړښت او ګډ کار سترې لاسته راوړنې ممکنوي.

څلورم څپرکی

د مېږیانو ټولنیز نظام

محتوا:

ملکه(Queen)
کارګر مېږیان
نارینه مېږیان
دندې وېش
ګډ کار او همکاري

دغه انځور د میږو (ants) **د ژوند دوره ښيي.**

1. **Queen (female) – ملکه مېږه (ښځينه)**
   - **تشريح** :د کالونی یا ټولنې اصلي ښځينه مېږه ده چې د هګيو اچولو لپاره مسؤله وي.
   - **لنډه جمله** :ملکه مېږه ټول کالونی د نويو مېږو سره ډکوي.
2. **Eggs – هګۍ**
   - **تشريح** :د ژوند لومړنی مرحله چې له هغې څخه لاروا راځي.
   - **لنډه جمله** :هګۍ د مېږو نوی نسل پيلوي.
3. **Larvae – لاروا وې**
   - **تشريح** :د هګۍ وروسته مرحله ده، لاروا خوړونکي وي او وده کوي.
   - **لنډه جمله** :لاروا وې د خوراک له لارې وده کوي.
4. **Pupae – پوپ**
   - **تشريح** :لاروا د بالغ مېږي په شکل بدلیدو مرحله ده، حرکت يې کم وي.
   - **لنډه جمله** :په پوپ مرحله کې لاروا د بالغ مېږي بڼه خپلوي.
5. **Male – نر مېږه**
   - **تشريح** :د نسل د توليد لپاره کار کوي، د هګيو اچولو توان نلري.
   - **لنډه جمله** :نر مېږه د ملکه مېږې سره نسل جوړوي.
6. **Worker (female) – کاريګر مېږه (ښځينه)**
   - **تشريح** :ناپيبښ ښځينه مېږه ده چې د خوراک، دفاع او کالونی ساتنه کوي.
   - **لنډه جمله** :کاريګر مېږې د کالونی ټول کارونه ترسره کوي.

۱ ـ ملکه: (Queen) ملکه د مېږيانو د ټولنې تر ټولو مهمه غړې وي. د هغې اساسي دنده هګۍ اچول او د نسل دوام ساتل دي. ملکه عموماً له نورو مېږيانو غټه وي او اوږد عمر لري؛ ځينې ملکې څو کاله آن تر لسو يا شلو کلونو پورې ژوند کولی شي. په يوه ځاله کې کېدای شي يوه يا څو ملکې موجودې وي. د ټولې ټولنې بقا د ملکې له هګيو پورې تړلې وي.

۲ ـ کارګر مېږيان :کارګر مېږيان عموماً ښځينه وي، خو نسل نه زياتوي. دوی د ټولنې تر ټولو زيات شمېر جوړوي او ټول عملي کارونه ترسره کوي. د خوراک پيدا کول، ځاله جوړول، د ماشومانو ساتنه، د ملکې خدمت، او د ځالې دفاع ټول د کارګرو مېږيانو دندې دي. همدا طبقه د مېږيانو د منظم ژوند اصلي بنسټ ګڼل کېږي.

۳ ـ نارينه مېږيان: نارينه مېږيان لنډ عمر لري او د دوی اساسي دنده د ملکې سره د نسل لپاره يو ځای کېدل دي. دوی عموماً وزرونه لري او د ځانګړي موسم پر مهال له ځالې وځي. کله چې خپله دنده ترسره کړي، ډېر ژر له منځه ځي. دوی نه ځاله جوړوي او نه هم نور کارونه ترسره کوي.

۴ ـ دندې وېش: د مېږيانو په ټولنه کې هره ډله خپله ځانګړې دنده لري. دا وېش طبيعي او منظم دی. ځوان کارګر مېږيان عموماً د ځالې دننه د ماشومانو ساتنه کوي، او زاړه مېږيان د خوراک موندلو لپاره بهر ځي. همدا منظم دندې وېش د ګډوډۍ مخه نيسي او ټولنه پياوړې ساتي.

۵ ـ ګډ کار او همکاري: مېږيان د همکارۍ ژوندی مثال دی. که خوراک درووند وي، څو مېږيان يو ځای کار کوي. که خطر وي، ټول يو ځای دفاع کوي. دوی يو د بل نښې تعقيبوي او ګډ هدف لري. همدا ګډ کار د دوی د بقا، ځواک او بريا راز دی.

جالب ټکی

مېږیان یو منظم ټولنیز نظام لري چې انسانانو ته د نظم او ګډ کار درس ور کوي.

مېږیانو ټولنیز نظام

مېږیان یو داسې منظم ټولنیز نظام لري چې هر څوک پکې خپله ټاکلې دنده ترسره کوي او هېڅ کار بې‌نظمۍ ته نه پرېږدي. په یوه کوچنۍ ځاله کې سلګونه یا زرګونه مېږیان یو ځای ژوند کوي، خو بیا هم ګډوډي پکې نه لیدل کېږي. دا ځکه چې د دوی ټولنه د روښانه اصولو، دندې وېش او متقابل باور پر بنسټ ولاړه ده.

په دې نظام کې هر مېږی خپل مقام پېژني .**ملکه** د نسل د دوام مسووله ده، **کارګر مېږیان** د خوراک، ساتنې او خدمت چارې پر مخ وړي، او **نارینه مېږیان** د نسل لپاره ځانګړې دنده لري. هېڅ مېږی د بل دنده نه ګډوډوي او نه هم بې‌کاره پاتې کېږي. دا منظم وېش د وخت ضایع کېدو مخه نیسي او ټولنه پیاوړې کوي.

ګډ کار د مېږیانو د بریا تر ټولو ستر راز دی .که یو مېږی خوراک پیدا کړي، نور هم ورسره یو ځای کېږي. که خطر راپیدا شي، ټول مېږیان په ګډه دفاع کوي. دوی یو د بل ملاتړ کوي او د خپل ټولنې ګټه تر هر څه لوړه ګڼي. همدا ځانګړنه د انساني ټولنو لپاره هم یو مهم درس لري.

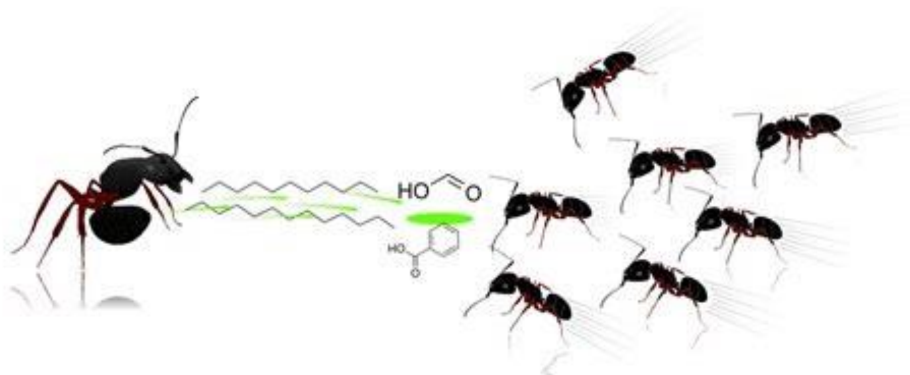
انسانان کولی شي له مېږیانو څخه دا زده کړي چې **نظم، همکاري او مسوولیت منل د بریا بنسټ جوړوي** .که هر څوک خپله دنده په صداقت ترسره کړي او د ګډ هدف لپاره کار وکړي، نو کوچنۍ هڅې هم سترې پایلې لرلای شي.

پنځمځپرکی

د مېږیانو ژبه او اړیکې

محتوا:

د بوی له لارې خبرې کول
د لارو نښه کول
د خطر خبر ورکول
د خوراک لور ته د نورو رابلل

•**د بوی له لارې خبرې کول** :مېږیان د فیرومونونو په بوی سره یو بل سره خبرې کوي.

•**د لارو نښه کول** :مېږیان خپلې لارې د خوراک ځای ته د بوی نښه کولو سره ښیي.

•**د خطر خبر ورکول** :که خطر وي، مېږیان یو بل ته د خبرداري بوی استوي.

•د خوراک لور ته د نورو رابلل :میږیان خپل خوراکي موندنې د نورو میږیانو سره د بوی په مرسته شریکوي.

۱ـ د بوی له لارې خبرې کول: مېږیان د خبرو کولو لپاره غږ نه کاروي، بلکې د کیمیاوي نښو (فیرومونونو) په مرسته یو له بل سره اړیکه ساتي. دوی ځانګړي مواد خوشې کوي چې د نورو مېږیانو لپاره یو مشخص پیغام لري، لکه د خواړو ځای، د خطر موجودیت یا د خپل قلمرو نښه کول. د بوی له لارې اړیکه خورا دقیق او مؤثره ده.

۲ـ د لارو نښه کول: کله چې یو مېږی خوراک مومي، نو په ځمکه کې یو ځانګړی فیرومون لاره پرېږدي. نور مېږیان دا لاره تعقیبوي او په آسانۍ سره د خوراک ځای ته رسېږي. دا د ګډ کار او خوراک راټولولو یو عالي مثال دی چې د ټولنې د نظم او همغږۍ بنسټ جوړوي.

۳ـ د خطر خبر ورکول: مېږیان د خطر په صورت کې هم فیرومون خوشې کوي، چې نور مېږیان خبر شي. د مثال په توګه، که دښمن نژدې شي، ټول کارګر مېږیان چمتو کېږي چې دفاع وکړي یا ځاله پرېږدي. د دې سیستم له امله د ټولنې ژغورنه ممکنه کېږي.

۴ـ د خوراک لور ته د نورو رابلل: کله چې یو مېږی ښه خوراک مومي، نو د فیرومون په مرسته نور مېږیان د خوراک ځای ته راوبولي. دا نه یوازې د خوراک برابرول اسانوي، بلکې د ټولنې د همکارۍ او ګډ کار ستر مثال هم وړاندې کوي. هر مېږی پوهېږي چې ګډه هڅه د ټولنې د بقا لپاره اړینه ده.

جالب ټکی:

مېږیان په خپلو کیمیاوي نښو (فیرومون) سره خبرې کوي.

مېږیان د غږ یا بصري نښو پر ځای د **کیمیاوي نښو** یا **فیرومونونو** له لارې یو له بل سره خبرې کوي. فیرومون یو ډول ځانګړې کیمیاوي ماده ده چې مېږیان خوشې کوي، او نور مېږیان یې د بوی له لارې احساسوي. دا نښې د مېږیانو د ټولنیز ژوند د تنظیم او دندې د همغږۍ لپاره ډېر مهم دي.

کله چې یو مېږی خواړه پیدا کړي، نو فیرومون خوشې کوي ترڅو نورو مېږیانو ته لار وښیي. که ځاله په خطر کې وي، بیا هم فیرومون خوشې کېږي ترڅو نور مېږیان خبر کړي او دفاع ته تیار شي. سربېره پر دې، فیرومون د تولید، نسل او د ځمکې د قلمرو نښه کولو لپاره هم کارول کېږي.

په حقیقت کې، د فیرومونونو دا شبکه د مېږیانو د ټولنیز ژوند ستره ژبه ده. د دوی د خبرو، لارښوونې، خبرتیا او همکارۍ ټولې چارې د همدې کیمیاوي نښو په مرسته ترسره کېږي، او دا یو له هغو ځانګړنو څخه دی چې مېږیان د نورو حشراتو او حتی انسانانو لپاره حیرانوونکي موجودات ګرځوي.

شپږم څپرکی

د مېږيانو ځالې او ښارونه

محتوا:

د ځمکې لاندې تونلونه
د خونې وېش
د خوړو ذخیره
د ماشومانو ساتنه

د میږیو کندې ډېرې خونې او تونلونه لري:

ځمکې لاندې تونلونه او خونې :میږیان د ځمکې لاندې د تونلونو شبکه جوړه کړې ده چې ورته خونې نښلوي .

خوړو ذخیره :په ځانګړو خوندو کې میږیان خپل خوراک ساتي .

د ماشومانو ساتنه :په بلې خونې کې د هګيو، لاروا (ماشومان) او پوپوز ساتنه کېږي.

۱ ـ د ځمکې لاندې تونلونه: مېږيان خپلې ځالې عموماً د ځمکې لاندې جوړوي. دوی د خاورو په کندو کې اوږده تونلونه کيندي چې په کې خونې او لارې جوړېږي. دغه تونلونه د خونديتوب لپاره جوړېږي، ځکه چې دښمنان او سخت اقليمي حالتونه نشي کولای په آسانۍ د ځالې دننه ورننوځي. همدارنګه، دا تونلونه د هوا د جريان او رطوبت د تنظيم لپاره هم مهم دي.

۲ ـ د خونې وېش: د مېږيانو ځالې منظمې خونې لري چې هره يوه ځانګړې دنده لري. ځينې خونې د هګيو ساتنې لپاره ځانګړې دي، ځينې د خوراک ذخيره کولو لپاره او ځينې د کارګرو استوګنځي وي. دا وېش د ټولنې د منظم ژوند بنسټ جوړوي او ګډ کار ته لار برابروي.

۳ ـ د خوړو ذخيره: مېږيان خوراک راټولوي او هغه په ځانګړو خونې کې ذخيره کوي. کارګر مېږيان خواړه وچوي، پاکوي او په خونې کې يې ساتي ترڅو د سخت موسمونو يا د خوراک د کمي په وخت کې ټولې مېږيان پرې تکيه وکړي. دا د بقا يوه مهمه ستراتيژي ده.

۴ ـ د ماشومانو ساتنه: مېږيان د خپل نسل د دوام لپاره ځانګړې پاملرنه کوي. د ماشومانو خونې په امن ځای کې وي، او کارګر مېږيان د هګيو، لارو او ماشومانو ساتنه کوي. دوی ماشومانو ته غذا رسوي، خاورې پاکوي او د رطوبت او تودوخې مناسب چاپېريال برابروي.

په ټوليزه توګه، د ځمکې لاندې تونلونه، د خونې منظم وېش، د خوړو ذخيره او د ماشومانو ساتنه د مېږيانو د ټولنيز ژوند او بقا مهمې برخې دي، چې د هغوی منظم ټولنيز نظام ښکاره کوي.

جالب ټکی:

ځینې مېږیان داسې ځالې جوړوي چې د هوا د تګ راتګ ځانګړی سیستم لري.

ځینې مېږیان داسې ځالې جوړوي چې د هوا د تګ راتګ ځانګړی سیستم لري، چې دا د دوی د ژوند یوه حیرانوونکې ځانګړنه ده. د دې سیستم په مرسته، د ځالې دننه هوا تازه پاتې کېږي، حرارت او رطوبت په متوازن ډول ساتل کېږي، او د هګیو، ماشومانو او خوراک لپاره مناسب چاپېریال برابرېږي.

په ځینو ځالو کې د هوا لپاره ځانګړي تونلونه او سوري جوړ شوي چې د بهرني هوا د داخلېدو او ککړو ګازونو د وتلو لاره برابروي. کله چې د ځالې دننه تودوخه لوړه شي، هوا په طبیعي ډول حرکت کوي او سړه هوا داخله کېږي، پدې توګه د ځالې دننه د ژوند لپاره مطلوبه درجه حرارت ساتل کېږي.

دا سیستم د مېږیانو د ټولنې د بقا لپاره ډېر مهم دی، ځکه چې دوی د خپلو ماشومانو ساتنه کوي او د خوراک د ذخیره کولو خونې په مناسب چاپېریال کې ساتي. همدارنګه، دا ځانګړی هوايي جوړښت د دوی د اوږدمهاله ژوند، ګډ کار او منظم ټولنیز نظام ښکارندویي کوي.

اووم څپرکی

د مېږيانو هوښياري

محتوا:

د ستونزې حل کول

د خوراک موندل

ګډ کار

د پل جوړول (خپل بدنونه سره نښلوي)

۱ ـ د ستونزې حل کول: مېږيان د ستونزو د حل کولو ځانګړې وړتيا لري. کله چې د خوراک لاره تړل شوې وي يا د ځالې په جوړولو کې خنډ پېښېږي، مېږيان په ګډه فکر کوي او نوې لارې جوړوي. دوی تجربه کاره دي او د خپلې

چاپېريال د محدوديتونو سره په مناسب ډول عيارېږي. د ستونزې حل کول د مېږيانو د هوښيارۍ او انعطاف ځرګندونه ده.

۲ ـ د خوراک موندل: مېږيان د خوراک موندلو لپاره ځانګړې لارې تعقيبوي. کله چې يو مېږی خواږه پيدا کړي، فيرومون خوشې کوي ترڅو نور مېږيان هم د خوراک ځای ته راشي. که خوراک لرې وي، مېږيان د خپلې ډلې په مرسته تر ټولو لنډه لار ټاکي او په ګډه خوراک راټولوي. دا د ټولنې د همغږۍ او ګډ کار يوه ښېلګه ده.

۳ ـ ګډ کار: مېږيان ټولنيز حشرې دي او د ژوند هره دنده په ګډه سرته رسوي. که خوراک درروند وي، څو مېږيان يو ځای کار کوي. که ځاله په خطر کې وي، ټول کارګر مېږيان په ګډه دفاع کوي. ګډ کار د مېږيانو د بقا او ټولنې د ځواک ستر راز دی. دوی د يو بل ملاتړ کوي او هر مېږی د ټولنې د ګټې لپاره هڅه کوي.

۴ـ د پل جوړول (خپل بدنونه سره نښلوي): ځينې مېږيان د خپلو بدنونو په مرسته پل جوړوي. کله چې د اوبو يا درنې خاورې د تېرېدو ستونزه وي، څو مېږيان خپل بدنونه سره نښلوي او يو ژوندی پل جوړوي. دا پل د نورو مېږيانو د تګ راتګ لپاره کار کوي او د ټولې ډلې د خوځښت او خوراک لپاره مهم دی. د بدنونو په مرسته د پل جوړول د مېږيانو د هوښيارۍ، همکارۍ او ګډ کار غوره مثال دی.

جالب ټکي:

ځینې مېږیان د سیند د اوښتو لپاره خپل بدنونه سره نښلوي او ژوندی پل جوړوي.

ځینې مېږیان د سیند، ډنډ یا نورو خنډونو د تېرېدو لپاره خپل **بدنونه سره نښلوي** او یو ډول ژوندی پل جوړوي. دا پل د نورو مېږیانو د تګ راتګ لپاره کار کوي او د ټولې ډلې د خوراک، دندې او خوندي تګ راتګ لپاره حیاتي اهمیت لري.

کله چې مېږیان د اوبو یا نورو خنډونو سره مخ شي، نو یوازې یو مېږی دا ستونزه نه شي حل کولی. په دې حالت کې څو مېږیان یو ځای خپل بدنونه سره نښلوي، د خپلو پښو او بدنونو له لارې یو ټینګ او انعطاف منونکی پل جوړوي. نور مېږیان د دې ژوندۍ لارې له لارې خنډ ته رسېږي او خپل هدف ته رسي.

دا کړنه د مېږیانو د ګډ کار، همکارۍ او هوښیارۍ تر ټولو ځرګند مثال دی. دوی نه یوازې د خپل ځان لپاره، بلکې د ټولې ټولنې لپاره نوښت او حل لارې جوړوي. د دې پل جوړولو عمل د فزیک او ټولنیز نظم غوره ترکیب دی، چې ښیي څرنګه کوچنۍ موجودې د ګډ کار او منظم تفکر له لارې لویې ستونزې حلولی شي.

اتم څپرکی

مېږیان او چاپېریال

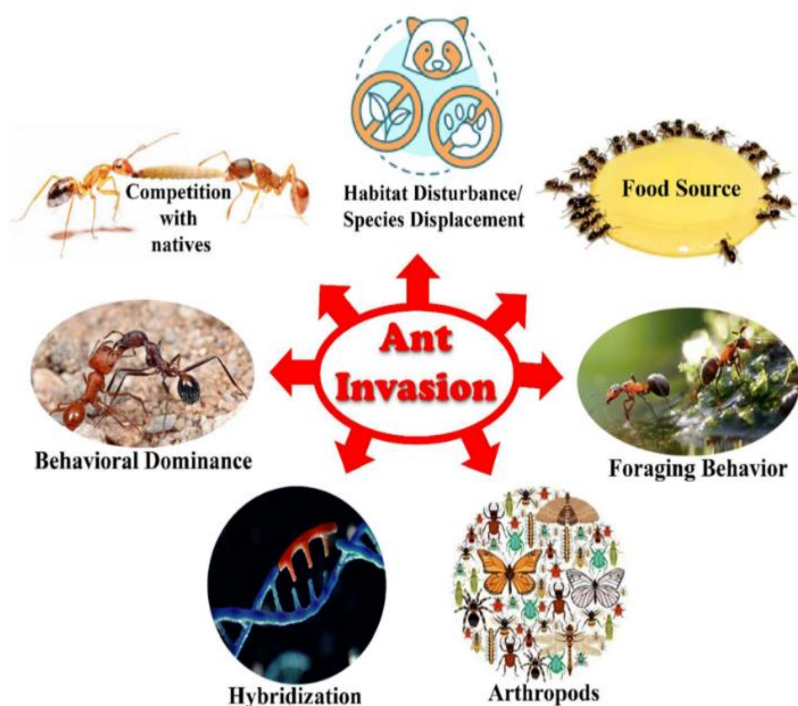
محتوا:

د خاورې هوا ورکول

د نباتاتو مرسته

د تخمونو خپرول

د نورو حشراتو کنټرول

۱ ـ د خاورې هوا ورکول: مېږیان د خاورې لاندې تونلونه او ځالې کیندي چې د خاورې د هوا د تنفس او جریان لپاره ځانګړی سیستم برابروي. دا تونلونه خاورې ته وده ورکوي، خاورې ته هوا رسوي او د خاورو جوړښت نرم ساتي.

په دې توګه، خاورې حاصلخيزه پاتې کېږي او د نباتاتو د ودې لپاره مناسب چاپېريال رامنځته کېږي.

۲ ـ د نباتاتو مرسته: مېږيان د نباتاتو په ژوند کې هم اغېزمن رول لري. دوی د خاورو حرکت، د تخمونو لېږد او د خاورې د نرمولو له لارې د نباتاتو د ريښو ودې ته مرسته رسوي. ځينې مېږيان حتی د نباتاتو د ميوو او پاڼو د ماتېدو مواد هم خوراک کوي، چې خاوره حاصلخيزه کوي او د نباتاتو لپاره غني مواد برابروي.

۳ ـ د تخمونو خپرول: مېږيان د نباتاتو د تخمونو د خپرولو په بهير کې هم مهم رول لري. کله چې مېږيان خوراک مومي يا د ځالې لپاره مواد راټولوي، ځينې تخمونه د دوی د بدن سره نښلي او بل ځای ته انتقالېږي. په دې ډول، نباتات په نوي ځايونو کې وده کوي او د خپلو نوعو د دوام لپاره زمينه برابره وي.

۴ ـ د نورو حشراتو کنټرول: مېږيان د نورو حشراتو د شمېر د تنظيم په برخه کې هم ګټور دي. دوی د ځينو کوچنيو حشراتو ښکار کوي او د هغوی شمېر محدودوي، چې دا د چاپېريال د توازن لپاره اړين دی. همدارنګه، دا د نباتاتو د زيان رسوونکو حشراتو مخنيوی کوي او طبيعي کنټرول چمتو کوي.

په ټوليزه توګه، مېږيان د خاورې، نباتاتو، تخمونو او نورو حشراتو په طبيعي توازن کې مهمه ونډه لري. دوی د ځمکې چاپېريال ساتونکي بلل کېږي او د طبيعي ژوند د روانۍ لپاره حياتي رول لري.

جالب ټکی:

مېږیان د ځمکې طبیعي باغوانان بلل کېږي.

مېږیان د ځمکې طبیعي باغوانان بلل کېږي، ځکه چې دوی په چاپېریال کې د نباتاتو د ودې او د خاورې د حاصلخیزۍ لپاره مهم رول لوبوي. د مېږیانو فعالیتونه په دې کې شامل دي:

لومړی، د خاورو حرکت او هوا ورکول: مېږیان د ځمکې لاندې تونلونه کیندي، چې د خاورو د هوا جریان زیاتوي او خاورې ته وده ورکوي. دا عمل خاورې نرموي، د اوبو جذب ښه کوي او د نباتاتو ریښو لپاره مناسب چاپېریال برابروي.

دوهم، د تخمونو لېږد: کله چې مېږیان خوراک مومي یا د ځالې لپاره مواد راټولوي، د نباتاتو تخمونه د دوی د بدن سره نښلي او بل ځای ته انتقالېږي. په دې توګه، نباتات په نوي ځایونو کې وده کوي او د خپل نوع د دوام زمینه پیدا کوي.

دریم، د کثافاتو پاکوالی: مېږیان د نباتاتو د مړو پاڼو، خوړو پاتې شونو او نورو عضوي موادو څخه استفاده کوي. دا کار نه یوازې چاپېریال پاکوي، بلکې د خاورې حاصلخیزه کېدو ته هم مرسته رسوي.

څلورم، د نباتاتو د زیان رسوونکو حشراتو کنټرول: مېږیان د ځینو حشراتو ښکار کوي چې د نباتاتو لپاره زیان رسوونکي وي، او د هغوی شمېر محدودوي. په دې توګه، نباتات په طبیعي ډول خوندي پاتې کېږي.

په ټوليزه توګه، مېږيان د طبيعي باغوانانو په څېر عمل کوي، ځکه چې دوی د نباتاتو د ژوند ملاتړ کوي، خاورې ته وده ورکوي، تخمونه خپروي او د چاپېريال توازن ساتي. د دوی دا فعاليتونه د انساني باغوانۍ د ستراتيژۍ سره ورته والي لري، خو د طبيعي او خودکار نظام له مخې ترسره کېږي.

نهم ځپرکی

د نړۍ عجیب مېږیان

محتوا:
اور مېږیان
پاڼه پرې کوونکي مېږیان
عسکري مېږیان
لامبو وهونکي مېږیان

۱ ـ اور مېږیان:(Fire Ants) اور مېږیان هغه ډول مېږیان دي چې د سوځونکي اغېز لرونکي زهر لري. کله چې دوی ځان یا ځاله ته ګواښ ویني، ژر دښمن ته حمله کوي او په زور سره نیش وهي. اور مېږیان په ځانګړي ډول د خپلو ځالو د ساتنې او د خوراک لپاره تېز عمل کوي. د دوی نیش د انسانانو او نورو حشراتو لپاره دردناک وي، خو د هغوی ټولنیز نظم او ګډ کار بې‌ساري دی.

۲ ـ پاڼه پرې کوونکي مېږیان :(Leafcutter Ants) پاڼه پرې کوونکي مېږیان د نباتاتو د پاڼو پرې کولو لپاره پېژندل کېږي. دوی پاڼې پرې کوي او د ځالې دننه یې د خوړو د کښت لپاره کاروي. دغه مېږیان په خپلو ټولنو کې ډېر منظم دي او د خوراک لپاره ځانګړې لارې تعقیبوي. دوی د خپل ټولنې د خوړو د تأمین لپاره د پاڼو لوی مقدار یو ځای کوي او د خاورې او نباتاتو په نظام کې مهم رول لري.

۳ ـ عسکري مېږیان:(Soldier Ants) عسکري مېږیان د ټولنې د دفاع لپاره ځانګړي شوي دي. دوی قوي بدن او ژامې لري چې د ځالې د ساتنې او

دښمنانو پر وړاندې د حملې لپاره کاروي. عسکري مېږیان د نورو مېږیانو د خوراک خوندي کولو او د ځالې د ساتنې په برخه کې لومړنی خط دی. د دوی وجود د ټولنې د بقا لپاره حیاتي دی.

۴ ـ لامبو وهونکي مېږیان:(Swimming Ants) لامبو وهونکي مېږیان د اوبو په چاپېریال کې ژوند کوي او د لامبو ځانګړې وړتیا لري. کله چې د اوبو خنډونه یا ډنډونه مخې ته راشي، دوی خپل ځانونه په اوبو کې حرکت ورکوي او ځالې ته یا خوراک ته رسېږي. ځینې وخت دوی د خپلو بدنونو په مرسته ژوندی پل جوړوي ترڅو نورو مېږیانو ته د تګ لار برابره کړي.

په ټولیزه توګه، دا ډولونه د مېږیانو د ډولونو متنوعتوب څرګندوي او ښیي چې څنګه هر ډول په چاپېریال کې د ځان د بقا لپاره ځانګړې وړتیاوې لري. دوی ټول د خپل ټولنیز ژوند، ګډ کار او منظم جوړښت له لارې د ټولنې د بریا تضمین کوي.

جالب ټکی:

ځینې مېږیان کروندګر دي او خپل خواړه پخپله کرل کوي!

لسم څپرکی

انسانان څه زده کولی شي؟

محتوا:

ګډ کار
نظم
زغم
راتلونکې ته چمتووالی

د وړو موجوداتو ارزښت

۱ ـ ګډ کار: مېږیان د ګډ کار تر ټولو ښه مثال دی. که خوراک دروند وي یا ځاله د خطر لاندې وي، ځو مېږیان په ګډه کار کوي تر څو ستونزه حل کړي. هر مېږی پوهېږي چې د ټولنې بریا د ټولنې د ټولو غړو په ګډو هڅو پورې تړلې ده. د دوی ګډ کار ښیي چې ان کوچني موجودات که یوځای هڅه وکړي، سترې لاسته راوړنې لرلای شي.

۲ ـ نظم: مېږیان خپل ژوند په ډېر نظم سره جوړوي. هر مېږی خپله ټاکلې دنده لري: ملکه هګۍ اچوي، کارګر مېږیان خوراک راټولوي او ماشومانو ساتنه کوي، او عسکري مېږیان د ځالې ساتنه کوي. دا منظم وېش د ګډ کار اسانه کوي او ټولنه پیاوړې ساتي. نظم د مېږو د ټولنیز ژوند بنسټ دی او د دوی د بقا ضمانت کوي.

۳ ـ زغم: مېږیان د سخت چاپېریال، د خوراک د کمښت، دښمنانو او اقلیمي بدلونونو سره زغم لري. دوی د ستونزو پر وړاندې حوصله ساتي او خپلې دندې

بې له سرخوږي ترسره کوي. د مېږو صبر او زغم انسانانو ته ښوونه کوي چې کوچنۍ ستونزې باید د اوږدمهاله پلان او حوصلې سره حل شي.

۴ ـ راتلونکې ته چمتووالی: مېږیان تل د راتلونکې لپاره تیاری کوي. دوی خوراک راټولوي، ځالې قوي ساتي، د ماشومانو خوندیتوب تضمینوي او د چاپېریال بدلونونو ته ځان عیاروي. د دې چمتووالي له لارې ټولنه د خطر او سختیو پر وړاندې مقاومت کوي.

۵ ـ د وړو موجوداتو ارزښت: که څه هم مېږیان کوچني موجودات دي، خو د دوی فعالیتونه د چاپېریال د ساتنې، د خاورې حاصلخیزۍ او د نباتاتو د ودې لپاره حیاتي دي. دا ښیي چې حتی وړې موجودې هم د نړۍ په توازن کې مهم رول لري. د مېږو ژوند انسانانو ته دا درس ورکوي چې کوچني موجودات هم د ټولنې، چاپېریال او ټولې نړۍ لپاره ارزښتناک دي.

په ټولیزه توګه، مېږیان د ګډ کار، نظم، زغم، راتلونکې لپاره چمتووالي او د وړو موجوداتو د ارزښت غوره نمونې دي، چې انسانان یې د ژوند او اخلاقو لپاره یوه عملي بېلګه ګڼلی شي.

يوولسم څپرکی

د مېږيانو کلتوري او تاريخي اړخ

مېږيان يوازې د حشراتو له ډلې نه دي، بلکې د انسانانو په فرهنګي او تاريخي تجربو کې هم ځانګړی ځای لري. د دوی د ژوند ځانګړنې لکه ګډ کار، نظم، زغم، او د راتلونکې لپاره چمتووالی د انسانانو د ټولنيز ژوند لپاره الهام بلل شوی دی.

۱ .کلتوري ارزښت

په ډېرو قومونو کې مېږيان د صبر، سخت کار او ګډې همکارۍ سمبول ګڼل شوي دي. د پښتو، دري، عربي او نورو ژبو په ولسي متلونو کې مېږيان د «هر مېږی خپل کار کوي» يا «مېږيان ګډ کار کوي، انسانان هم ګډ شي پياوړي کېږي» په څېر ځرګند شوي دي. دا متلونه انسانانو ته دا درس ورکوي چې نظم، کار او د ټولنې لپاره هڅه ارزښت لري.

۲ .مذهبي او اسلامي اړخ

په اسلامي منابعو کې هم مېږيانو ته ځانګړې پاملرنه شوې ده. د قرآن کريم په سورة النمل کې د حضرت سليمان عليه‌السلام او مېږو کيسه ذکر شوې، چې د مېږو هوښياري او ټولنيز نظم ځرګندوي. د دې کيسې له مخې مېږيان د خپل ټولنې د ساتنې لپاره يو بل ته خبر ورکوي او د ګډ کار نمونه وړاندې کوي. اسلامي عالمانو دا پېښه د صبر، نظم او د ټولنې د ښېګڼې سمبول ګڼلی دی.

۳ .تاريخي او علمي اړخ

مېږیان د ځمکې له پخوانیو موجوداتو څخه دي او د نږدې ۱۰۰ میلیونو کلونو راهیسې ژوند کوي. فوسیلونه ښيي چې مېږیان د ډیناسورانو د زمانې راهیسې شتون لري. د دوی ټولنیز نظام او دندې وېش د ډېرې اوږدې مودې لپاره بېبدیله پاتې شوی دی، او همدا د دوی بریالیتوب راز ګڼل کېږي.

۴ .هنر او ادبیاتو کې مېږیان

مېږیان د هنر، ادبیاتو او حتی تعلیم لپاره هم الهام ګڼل شوي دي. په داستانونو، کیسو، متلونو او شعرونو کې مېږي د زغم، ګډ کار او نظم مثالونو په توګه یاد شوي دي. په ماشومانو کې د مېږو کیسې د اخلاقو، صبر او د کار ارزښت ښوولو لپاره کارول کېږي.

۵ .د مېږو په اړه عصري پوهنه

نن ورځ علمي څېړنې ښيي چې مېږیان د ټولنې د تنظیم، ګډې همکارۍ او د چاپېریال ساتنې غوره مثال دی. دوی د نباتاتو د ودې، د خاورو حاصلخیزۍ، د تخمونو خپرولو او د نورو حشراتو د کنټرول په برخه کې مهم رول لري. له همدې امله مېږیان د طبیعي او انساني ټولنې د زده کړې لپاره یو بېساري ماډل بلل کېږي.

په ټولیزه توګه، مېږیان نه یوازې د بیولوژیکي نړۍ برخه دي، بلکې د انساني کلتور، دین، تاریخ او تعلیم لپاره هم یوه الهام بښونکې موجوده ونډه لري. دوی د صبر، ګډ کار، نظم او راتلونکې لپاره چمتووالي غوره مثال وړاندې کوي چې په هر دور کې د انسانانو لپاره عملي درسونه لري.

د مېږیانو حقیقت او د کور څخه يې د ورکېدو لاري چاري؟

د مېږيانوسره دجنګ خطرې!

ليکنه: مفتي عبدالهادي حماد

تعليم القرآن اسلامي راډيو ويب پاڼه د پورته خبري سپيناوی ، د مېږيانو حقيقت، د پېرى سره يې تعلق او د کور څخه يې د ورکېدو لپاره طريقې په لاندي نکتو کي ممکن ښکاره سي:

۱ :د مېږي په اړه مشهوره ده چي پېرانان لري دغه خبره حقيقت نه لري ، دپېري او مېږي هيڅ تعلق نسته يوازي اوازي دي.

۲ :مېږی وژل حرام دي رسول الله ﷺ يې منع کړې ده البته که يې انسان ته نقصان رسوئ وژل يې جايز دي.

۳ :ځيني کسان باور لري چي که څوک مېږيانو ته وژونکي پوډر واچوي يا يې ووژني ضرور تاوان ورسيږي داخبره صحيح ده چي که يې ناحقه ووژل الله تعالى انتقام ځني اخلي خو هغه وخت که يې نقصان رساوه مرګ يې جايز دئ هيڅ ډول تاوان انسان ته نه رسيږي بېغمه دي پوډر ورته واچوي هيڅ ډول نقصان نه ورته رسيږي.

مېږيان شړل

۴ :که څه هم په احاديثو کي کوم خاص ايت د مېږيانو د شړلو لپاره ثابت نه دی خو علماوو اية الكرسي، معوذتين سورة فاتحه او لاندي کلمات ګټوري بللي دي:

اعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق.

يادونه!

دغه دمونه اجازه نه غواړي هر کس کولای سي چي دم ورباندي وکړي.

۵ :که په يادو دمونو باندي ليري نه سوه نو لومړی دي هڅه وکړي چي په داسي

شکل ليري سي چي دوي خپله ولاړ سئ ونه وژل سي که نه ولاړل بيا نو زور ورسره وکړه! په دې شرط که يې تاوان در رساوه.
٦ :هغه طريقې چي مېږيان تللو ته مجبوري لاندي طريقي دي:
الف: مېږيان د خوشبويي لرونکو تيلو څخه نفرت کوي لکه د ګلاپو تېل ، د نعناع تېل، د چمبېلي تيل او داسي نور... هر خوشبويه تيل چي لس ځاځکي څو ځلي ورته واچوي غالبا سيمه ايله کوي.
ب: د شامپو يا خوشبويه صابون دوې قاچوقي اوبه يې په کور کي ورته توی کړل.
ج: ځانګری تباشير په بازار کي سته په هغه ليکه ورته وکاږئ.
د: سرکه ، زرنه او داسي نور شيان يې هم مخ نيسي.

مېږيان کله راځي؟

٧ :په لاندي کارونو مېږيان په کورنو کي پيدا کيږي البته هغه وخت چي پخوا نه وي بلکي نوي پيدا کيږي.
الف: په کوم کور کي چي د ډوډی پاته سوي ټوټې (طعامونه ، اتامونه) په سترخوان يا نورو کونجانو کي پاتيږي پر خپل وخت ځای ته نه رسيږي. مېږيان پيدا کوي.
ب: په کوم کور کي د لوښو پرېولو مسؤلين لټان وي پر خپل وخت غوړ لوښي نه مينځي.
ج: په کوم کور کي چي زوړ کتغ (سالن) نا مناسب ځای ساتل کيږي يا پر خپل وخت نه تخليه کيږي.
د: په کوم کور کي چي غوړ سترخوانونه ، غوړ ډيګونه نه پرېولل کيږي او يا هم د فرشونو د هغو ځايونو د پرېوللو خيال نه ساتل کيږي چي ماشومانو غوړ خواړه ورباندي توی کړي وي.
ه: دسرای يا هم تشنابونو تر پرېولو وروسته نه وچول يعني لانده پرېښوول.

د مېږيانو حقيقت

۸ :د مېږي ياد په قرانکريم کي سوی دئ البته په ديني کتابونو کي يې تاريخچه نه ده بيان سوې خو قديم او معاصر پوهان يې د حقيقت په اړه وايي:

الف: مېږی د ۱۱۰ څخه تر ۱۳۰ میلونو کلونو پوري پخوانۍ تاريخچه لري يعني تر دې مخکي يې تکامل موندلی دئ.

ب: تر اوسه ۱۲۰۰۰ ډوله مېږيان طبقه بندي سوي دي خو ډولونه يې تر دې ډېر زيات دي ددوی په قول امکان لري چي ۲۲۰۰۰ زره ډوله مېږيان په نړۍ کي وي.

ج: مېږيان درې ډوله کورونه ځان ته جوړي چي يو ډول يې د انسان کورنو ته ورته دی.

د: مېږيان د مځکي پر ټوله کره ژوند کوي يوازي په قطب جنوبي او شمالي کي ژوند نه کوي او همدا ډول پر ځينو ليري جزيرو باندي هم ژوند نه کوي.

ه: د حشراتو ماهرين وايي چي مېږی ډېر تيز دئ که يې قد د انسان په اندازه وای نو ۸۴ کيلومتره مزل به يې په ساعت کي کولای.

و: مېږی د ځان لس برابره وزن وړلای سي که انسان دومره طاقتور وای نو د ۵۰۰ څخه تر ۱۰۰۰ کيلو پوري به يې وزن وړلای سوای.

ح: مېږيان هم د انسانانو په څېر ځان ته نظام لري، د کارونو تقسيم او خوراکي خزانې جمع کول لري.

(مولوي عبدالهادي حماد ۱۴ رجب المرجب ۱۴۴۲ هـ ق)

https://www.t-quran.com/د-میږیانو-حقیقت-او-د-کور-څخه-یې-د-ورکېدو/

مېږيان او انسانان

مېږيان دخدای تعالی مرفوع القلم مخلوق دی ، دقيامت په ورځ به له دوی سره حساب نه کيږي ، او نه به په کوم کار باندې نيول کيږي ځکه دوی مکلف نه دي او نه ورته قرآني اوامر او نواهي متوجه دي ، که دوی ته څوک وايي چې خدای دې دوزخي کړه ، نودا ښيرا به بې ځايه وي ، ځکه دوی ته دقيامت په ورځ عذاب او انعام نه ورکوي کيږي ، بلکې ابدا محوه کيږي .

مګر همدغه غير مکلف مخلوق چې الله تعالی ورته دخپل عذاب انذار نه دی کړی او نه يې دقيامت له سختيو ويرولي ، انسان يې هم مهمل ، غير مکلف ، لايعقل او کم مغزه مخلوق بولي ، خودالله تعالی فرمان ته دومره تابع دی ، د ديني ولاء او براء قانون ته دومره معتقد دی ، چې دقيامت په ورځ دکفارو (فرعون ، بوش او اوباما) په صف کې داحتمالي راپورته کيدلوتشه خبره هم نه شي قبلولای ، او له دې نسبت څخه دځان ساتلو په خاطر خپله دخولې رزق پرېږدي ، او بيا په هغه طرف باندې ګام هم نه اخلي .

دغه خوار جسمه مخلوق چې موږ يې کم مغزي ديوه ضرب المثل په حيث استعمالوو د ولاء او براء (ديني دوستۍ او دښمنۍ) اصولو ته دومره ژمن دی ، چې د بوش او اوباما غوندې دخدای تعالی دښمنان خپل دښمنان بولي ، او ددا ډول کسانو په صف کې دراپورته کيدلو له يوه نامحتمل نسبت څخه هم ځان ساتي ، او په دې لاره کې د لوږې تر زغم پورې هر ډول قربانۍ ته تيار دی .

خو راشئ انسانانو ته ، چې الله تعالی ورباندې دبل هر مخلوق په نسبت ډير انعامات کړي ، الله تعالی داشرف المخلوقات مقام ورکړی ، الله تعالی د (ولقد کرمنا بني آدم . . .) په خطاب نازولی ، الله تعالی خپل (عيال او بنيان) بللی ، الله تعالی دعقل نعمت ، حواس او شعور ورکړی ، الله تعالی دخپل فرمان حامل او دخپلو خبرو

مخاطب ګرځولی ، الله تعالی ترخپلو مقربو ملائکه وو هم لوړ مقام ورکړی او د فرشتو قبله ګاه یې ګرځولی ، الله تعالی ورته په قیامت کې بې پایه نعمتونه تیار کړي ، او په دنیا کې یې د (خلق لکم) په استناد ټول دنیایي اشیاء دهمدې انسان دنفعې او هوساینې لپاره پیدا کړي دي .

خو په دې ټولو نعمتونو او احساناتو ، عقل او پوهې سربیره انسان بیا هم دالله تعالی فرمان ته غوږ نه نیسي ، دالله تعالی دښمن ته دښمن نه وایي ، بلکې خپل دوست یې بولي ، دبوش او اوباما غوندې فرعوني کفار او دالله تعالی سرسختنه دښمنان خپل دښمنان نه بولي ، بلکې د ددوستۍ په دریځ کې ورسره د سیاسي ، پوځي ، فکري ، ژورنالیستکي ، تبلیغاتي ، قلمي او عقیدتي خدمت دنده ترسره کوي .

های انسانه !

 څومره بدنصیبه یې ، آیا الله تعالی تاته نه دي ویلي (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاء بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاء بَعْضٍ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللّهَ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ .المائده ۵۱ آیت – ژباړه – اې مؤمنانو ! له یهودو او نصاراوو سره ملګرتیا مه کوئ ، دوی په خپل منځ کې سره ملګري دي ، کوم مسلمان چې ددوی ملګرتیا وکړه هغه دهغوی له ډلې دی ،بې له شکه چې الله تعالی ظالمانو ته لارښوونه نه کوي .

انسانه ،دې مسئلې ته لږ ژور فکر وکړه ، غیر مکلف میږي ته یوه بې واکه او ګنهګار انسان ، په قیامت کې له بوش او اوباما سره دناممکنې راپورته کیدنې ګواښ وکړ ، میږي دخپلې خولې ډوډۍ وغورځوله ، او له دا ډول عاقبت څخه دومره وویریده چې بیا یې په هغه خوا وه هم نه کتل ، بلکې د تل لپاره یې دالهي عذاب له ویرې هغه طرف پریښود .

مگر تاته قادر مطلق اوخالق ذات الله تعالى وايي ، هغه الله تعالى چې په دې دنيا او اخرت دواړو کې درباندې قدرت لري ، حساب درسره کولای شي ، او سزا درکولای شي ، هغه الله تعالى چې هيڅکله يې له حسابه نه شې خلاصيدلی او درته ويلي يې دي (وان منکم الا واردها کان على ربک حتما مقضيا) داسې يو قادر او منتقم ذات درته وايي چې له يهودو او نصاراوو سره ملگرتيا مه کوه ، او که ورسره ودې کړه نو ددوی له ډلې شوې ، مطلب داچې بيابه دقيامت په ورځ د همدې بوش او اوباما په صف کې راپورته کيږې او عاقبت به دې د هغوی غوندې وي

مگر انسانه ! ته بياهم ددې خبرې په حقيقت ځان نه پوه کوې ، لا دې هم دامريکا او اوباما ددوستۍ لاس ټينگ نيولی دی ، په شکل داشکالو ورته خدمت کوې ، لا دې هم ډالرو ته نس جوال کړی او له خولې يې نه غورځوې ، آيا له هغو ميږيانو شرم نه دی په کار چې خپلې په خوله کې رااخيستي دانې يې دالهي عذاب له ويرې او په قيامت کې دبوش او اوباما په صف کې دراپورته کيدلو له ويرې وغورځولې ، او دتل لپاره يې ددې روزي له گټلو لاس واخيست ، آيا دميږيانو دا کار تاته دانه درښيي چې نور د کفارو دغه ډالري چوپړ پريږدئ او د رزق گټلو کومه بله طريقه غوره کړئ ؟

بې له شکه چې دغه ټوله واقعه تاسو ته خورا لوی درس له ځانه سره لری او بايد چې ترې عبرت واخلئ .

گورئ په دې کې هيڅ شک مه کوئ چې په دنيا کې په يوه شکل داشکالو د کفارو ملگرتيا ددې سبب کيږي ، چې په قيامت او ابدي ژوند کې مو برخليک ترهغو پورې وتړل شي ، رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي (المرء مع من أحب) دقيامت په ورځ به هرڅوک دهغه چاملگری وي چې په دنيا کې ورسره محبت ساتي ، که تاسو دابهانه کوئ چې موږ له اوباما او نورو کفارو سره محبت نلرو يوازې ترې تنخوا نغدوو ، رسول الله صلى الله عليه وسلم همدا خبره په يوه بل حديث

شریف کې په داسې الفاظو کړې ده (من کثر سواد قوم فهو منهم) څوک چې د کوم قوم ډله زیاته کړي نو دهغوی له ډلې دی . یعني په یوچا که دکفارو یوازې ډله زیاته ښکاره شي هم دا یوه نوعه له هغوی سره مرسته ده ، نو دهغوی له ډلې بلل کیږي .

په دې کې خو هیڅ شک نشته چې کفار هیچا ته هم مفت ډالر نه ورکوي ، او نه څوک دومره اوږده موده کفار تیرایستلی شي ، بلکې موږ وینو چې یهود او نصارا ستاسو استعدادونه دخپلو ګټو لپاره تروروستي حده شپیلوي ، او دماشین غوندې کار درڅخه اخلي ، په داسې حال کې چې دکفارو په بیلابیلو سیاسي ، پوځي ، میډیایي ، تبلیغاتي او نورو مختلفو ادارو او لیکو کې چې نفس ستاسو شتون دهغوی دډلې او پرسونل دزیاتیدو سبب ګرځي او په دې توګه تاسو دقیامت په ورځ دهغوی د برخلیک مستحق ګرځئ ، نو داچې ورته خدمت کوئ ، په دې کې هیڅ شک مه کوئ چې ددې وظایفو په دوام سره به دقیامت په ورځ دهمدې یهودو او نصاراوو په صف کې ولاړ یاست .
که دیوه مسلمان خواخوږي په صفت زما منئ ، راځئ له میرییانو یې زده کړئ ، او د بوش او اوباما داخروي ملګرتیا څخه دځان ساتلو په خاطر دغه مرداره ډالري روزي پریږدئ ، زه په لوړه سره درته وایم چې الله تعالی به تردې روزي ښه پاکه او باعزته روزي درکړي دالله تعالی په خزانو کې ډوډۍ لږ نه ده ، دالله تعالی هیڅ مخلوق له لوږې نه دی هلاک شوی .
باور وکړئ دا خبرې له زړه سوي درته کوم ، سره له دې چې پښتانه دخپل کور خبرې بهر نه راباسي ، خو خدای شاهد دی چې ما له اوږده فکر نه وروسته داواقعه ځکه هوبهو ذکر کړه ، ترڅو د کوم مسلمان داخروي برخلیک د بچ کیدو سبب شي ، او کوم نازولی وجود د دوزخ په لمبو له سوزیدلو څخه وساتل شي .
(خالد افغان زوي، ۲۰۱۳).

(https://www.nunn.asia/6570//میرییان–او–انسانان–خالد–افغان–زوی)

میږیانو د ژوند فلسفه

انسانان له میږیانو څخه ستر درسونه زده کولای شي.

میږیان په څلورو برخو کې فلسفه لري:

میږیان هیڅ کله هم نه تسلیمیږي

دا څومره ښه فلسفه ده. آیا تراوسه مو دې ټکي ته پام شوی چې میږیان څرنګه له خنډونو تیریږی؟

که کوم شید دوی مخه ډب کړي او وغواړي چې ویې دروي، دوی د بلېلارې په لټه کې کـــیږي. هیڅ کـــله هم په یوه ځای نه دریږي. له هڅې لاس نه اخلي؛ شاوخوا تاویږي؛ ښکته او پورته ځي. هغوی خپلې موخې ته د رسیدو لپاره د بلې لارې په لټه کې خپلو هڅو ته تر پایه دوام ورکوي.

دا د غور وړ فلسفه ده. موږ هم باید زده کـــــړو چې موخو ته د رسیدو لپاره باید دا ډول هڅه وکړو. زمونږ ژوند هم له ستونزو سره مل دی خو له هڅې باید لاس وانخلو او موخو ته د رسیدو لپاره باید د بیلابیلو لارو چارو په لټه کې شو.

میږیان ټول اوړی د ژمي په فکر کې وي

په اوړي کې نه ستړې کـــیدونکې هڅې کوي څو د ژمي لپاره خوراکي توکي راټول کـــړي. میږیان پوهیږي چېد اوړي په زړه پورې او هوسا موسم دتل لپاره نه پاتې کـــیږي او ژمی راتلونکی دی.

دا څومره مهم درس دی. کله چې مو ژوند ښه وي؛باید مغرور نه شو او دا تصور ونه کړو چې هیڅ کـــله به هم زموږ ژوند له ستونزو او ناکامۍ سره مخ نه شی. له نورو سره باید په نرمۍ او مهربانۍ چلند وکړو.

د سختو ورځو لپاره يو څه سپما کـــــــــړو او د خپلې راتلونکې په فکر کې اوسو. په ياد ولرو چې ښې شېبې تل پاتې کيدونکې نه وي خو ښه انسانان او يادونه يې تل وي.

میږیان ټول ژمی د اوړي په فکر کې وي

څومره په زړه پورې ده؛ کله چې میږیان د ژمي له نه زغمل کېدونکې سړې هوا سره مخ کیږي؛ تل ځان ته ور په یادوي چې دا سختې ورځې تلپاتې نه دي؛ بالاخره پسرلی او اوړی راتلونکي دي. د پسرلي د لمر د زرینو وړانګو په راختلو سره میږیان د باندې راوځي. د کار، زيار او تفريح لپاره چمتـــــوالی لري.

دا څومره مهمه خبره ده؛ کله چې ناآرامه او خواشيني يئ او کله چې تصــــور کوئ؛ نورې ستونزې خلاصون نه لري نو ښه ده چې ځان ته ور په ياد کـــــړئ چې دا هم تيريږي. ښې شېبې راتلونکې دي او مهمه دا ده چې راتلونکي ته په مثبت نظر وګورئ.

میږیان په ټول توانزيار باسي

میږیان په اوړي کې څــــــومره خواړه راټولوي؟

هر څومره چې وکولای شي!

دا د کار کولو لپاره ښه بیلګه ده؛ تر خپلې وسې هر ډول او هر څومره مثبت کار چې کولای شئ؛ تر سره يې کـــــړئ.

له يوه میږي سره دا غم نشته چې بل څومره کار کـــړی او څومره خواړه يې راټول کړي دي. ځنډ نه کوي؛ لاس تر زنې نه کيني او په دې فـــکر کې نه وي چې ولې بايد دومره هڅه وکړي. له خپلو لږو حقونو څخه هم سر ټکـــونه نه کوي. هغوی يوازې له خپلو هڅو او زيار څخه خپله برخه تر لاسه کوي.

په پا يله کی معمولاً برياليتوب او نيکمرغي (٪۱۰۰) کی تر لاسه کيږي؛ هر څومره چې توان لرئ؛ خپله وړتيا په کارواچوئ. که چيـــــرې خپل چارچاپير ته ځيـــــــر شئ؛ ډير بريالي کسان به ووينئ چې هر څومره يې په وس کې وي هومره هڅه کوي او زيار باسي.

ځکه نو:

۱ :هيڅ کله هم له هڅې لاس مه اخلئ.

۲ :د راتلونکې په فکر کې اوسئ.

۳ :مثبت فکـــر وکړئ.

۴ :تر خپله وسه مو وړتياوې تر وروستۍ سلګۍ په کار واچوئ.

(https://lomritob.com/2015/11/11/د-ميږيانو-د-ژوند-فلسفه/)

ميږيان په خوب کې

داسې انګيرل کيده چې د کور څخه د ميږيانو راڅرګنديدل د قيمتي شتمنيو د غلا کولو خبر ورکوي. که په يوه ټاکلې سيمه کې د ميږيانو شمير زيات شي، دا د هغه سيمې د نفوس د زياتوالي نښه ګڼل کيږي.
دا هم ويل کيږي چې په خوب کې د کور په ديوالونو کې د ميږيانو حرکت کول د دې څرګندونه کوي چې د کور اوسيدونکي نوي ځای ته حرکت کوي. په خوبونو کې، په پخلنځي کې ليدل شوي ميږيان د غفلت او د خدای د نعمتونو ستاينه نه کوي.

په خوب کې د میږیانو چیچلو یا ټوخی

که چیرې یو څوک په خپل لاس کې د میږیانو د چیچلو احساس وکړي، دا ښایي دا په ګوته کړي چې هغه هڅول کیږي چې په کار کې ډیرې هڅې وکړي، پداسې حال کې چې په پښو کې د میږیانو چیچلو د سفر کولو یا د معیشت لپاره د نوي فرصتونو لټون کولو هڅونه څرګندوي. لکه څنګه چې په پوزه کې د میږی د چیچلو احساس کول، دا کولی شي د تیروتنو په وړاندې د خبرتیا په توګه کار وکړي، پداسې حال کې چې په غاړه کې د میږیانو د ګوتو احساس په شخص باندې د مسؤلیتونو ته د پاملرنې اړتیا په ګوته کوي.

کله چې دا په خوب کې په مخ باندې د میږیانو د مینځلو خبره راځي، دا ممکن د نیکو کارونو کولو اړتیا ته د اشارې په توګه ولیدل شي، پداسې حال کې چې په خصوصي سیمو کې د دوی ګونګ کول ممکن د مور او پلار د اخلاقو پورې اړوند ستونزې په ګوته کړي. که چیرې میږیان په خوب کې په تیریدونکي ډول ښکاره شي، دا کیدای شي د ضعیف او چالاک دښمنانو شتون نښه کړي. لکه څنګه چې د میږیانو لیدل چې د یو مړ شوي کس په بدن لګوي، دا د خرابیدو حالت منعکس کولی شي په کوم کې چې سړی ښکیل وي.

لکه څنګه چې په خوب کې د تور میږیانو په اړه، د فهد العصیمي په وینا، په جامو کې د دوی شتون ممکن د هغه د اوسني ژوند په اړه د یو کس د خپګان یا غوسه احساس او د نورو سره پرتله کولو کې د هغه حساسیت څرګند کړي. د تور میږیانو یو لوی شمیر ستاسو د نږدې خلکو څخه د حسد او حسد نښه کوي، کوم چې د قرآن او ذکر سره د قلعې جوړولو اهمیت ته اړتیا لري. که چیرې میږیان د ناروغ په بدن کې تیریږي، نو دا کیدای شي د ناروغ نږدې مړینې خبر ورکړي، د ژوند او د هغې معنی په اړه ژور فکر کولو ته اړتیا لري.

په خوب کې د یو سړي لپاره د مېږیانو لیدلو تعبیر

کله چې یو څوک په خوب کې ویني چې ډېری مېږیان د هغه په شاوخوا کې خپرېږي، دا ممکن هغه ننګونې او دروند بار څرګند کړي چې د هغه په حقیقي ژوند کې د هغه پر اوږو راځي.

که هغه یو واحد مېږی وګوري، دا په کاري چاپېریال کې د باور وړ او صادق شخص شتون په ګوته کوي. که په لاس کې مېږیان لیدل کیږي، دا کولی شي د ناوادہ شویو خلکو نږدې واده اعلان کړي.

که یو ځوان خوب وکړي چې مېږیان د هغه خواړه خوري، دا په شرایطو کې د ښه والي او د مصیبت له لاسه ورکولو نښه کوي. که تاسو ګورئ چې مېږیان په لوی شمیر برید کوي ، نو دا ممکن د خوب لیدونکي لپاره د پر مختګونو څخه ډک امید لرونکی راتلونکی اعلان کړي.

د امیندواره میرمنې لپاره د مېږیانو لیدلو تفسیر

د تور مېږیانو لیدل کیدای شي د نارینه ماشوم زیږون په ګوته کړي، پداسې حال کې چې ټرمایټ د ښځینه ماشوم د زیږون خبر ورکوي. په عموم کې، د امیندوارۍ میرمنې په خوب کې د مېږیانو بڼه کیدای شي د هغې په ژوند کې د راتلونکي نیکمرغۍ، خوښۍ، آرامۍ او سوکالۍ نښه وي. د هغې بڼه هم د ستونزو او خنډونو څخه د وتلو سمبول ګڼل کیږي چې تاسو ورسره مخ شئ.

د ښي لاس د تګ تفسیر ابن سیرین او النبلسي

که یو څوک په خوب کې ووینې چې مېږیان د هغه په لاس کې ګرځي، دا د آرامۍ د راتګ او د مصیبت د ورکیدو ښه خبر دی. کله چې مېږیان په خوب کې د مخ او د بدن نورو برخو پوښلو ته غځوي، دا کیدای شي د ساتنې لپاره د رقیه د اهمیت نښه وي.

یوه ځوانه ښځه چې په خپل خوب کې مېږیان ګوري چې د هغې په ښي لاس کې لاره جوړوي، دا ممکن د پټو هیلو شتون نښه وي چې هغه به د بریالیتوب په لور رهبري کړي. په عموم کې، په خوب کې د مېږیانو ظهور کیدای شي د نیکمرغۍ

او پراخه معیشت یوه ښه نښه وي. د طلاق شوې میرمنې لپاره چې په خوب کې د هغې په ښي لاس کې میږیان ګوري، دا د خسارې او نیکمرغۍ څخه ډک نوي پړاو ته د رسیدو خبرداری کیدی شي.

د النبلسي په وینا په خوب کې د میږیانو لیدلو تعبیر

کله چې میږیان په خوب کې راڅرګند شي، دا ښایي داسې خلک وي چې جدي او فعال وي، مګر ممکن د دوی د ژوند په ځینو اړخونو کې ضعیف یا نازک احساس وکړي. په بستر کې د میږیانو ظهور د اولادونو د زیاتوالي یا د کورنۍ د پراختیا نښه په توګه تشریح کیږي.

په نورو شرایطو کې، الوتونکي میږیان د لوی بدلون د سمبول په توګه لیدل کیږي، کوم چې کیدای شي منفي وي لکه د ناروغ مړینه یا مثبت لکه سفر، معیشت، او زیږون، په ځانګړې توګه په هغه ځایونو کې چیرې چې میږیان وده کوي، کوم چې باور کیږي چې د میږیانو وده. د سرچینو زیاتوالي. له بده مرغه، د ناروغ له بدن څخه د میږیانو راڅرګندېدل د هغه د نږدې مړینې نښه ګڼل کیږي.

د میږیانو ښه چې خپل ځای پریږدي د ستونزو او اندیښنو ښکارندوی کوي چې په خوب کې لیدل کیږي که چیرې میږیان له کوره ووځي، دا د کورنۍ شمیر کې کمښت په توګه تشریح کیږي، چې کیدای شي د مړینې سبب شي. برسېره پردې، که چیرې میږیان د وزرونو سره څرګند شي، دا په جګړه کې د ځواکونو یا ډلو له لاسه ورکولو په ګوته کوي.

په مادي سطحه کور ته د میږیانو داخلېدل په دې کور کې د برکت او د ښو شیزونو د زیاتوالي څرګندونه کوي، په داسې حال کې چې له خوراک سره د هغوی وتل برعکس څرګندېږي، یعني فقر او کمښت. د هغه چا لپاره تعبیر دی چې د خوښۍ په حالت کې د هغه له بدن څخه میږیان راوتلي وي، ځکه چې دا د خوب لیدونکي د آخرت ژوند ته په باعزته توګه لیږد په ګوته کوي.

لکه څنګه چې په خوب کې د میږیانو وژلو لپاره، دا ممکن د بې انصافۍ یا نورو خلکو ته زیان ورسوي چې په کمزوري حالت کې دي. د میږیانو د خبرو اوریدل ممکن د

ځينو لپاره د مهمو مقامونو او مقامونو په ترلاسه کولو سره ښه خبر راوړي، يا په ځينو مواردو کې لوی ميږيان د جګړو، ناروغۍ، سفر او نورو ژوند ننګونو سره تړاو لري.

په بستر کې په خوب کې د ميږيانو ليدلو تعبير

کله چې يو څوک په خپل خوب کې په خپل بستر کې ديمونه ومومي، دا ممکن د نوي سوداګرۍ فرصت نښه وي چې لوی مالي ګټې راوړي، د هغه لپاره د مالي مسؤليتونو پوره کول اسانه کوي.

د سوداګرو لپاره، په خوب کې د تړمايټ ليدل ممکن د بريالۍ سوداګريزو معاملو په پايله کې د ګټې زياتوالي وړاندوينه وکړي چې ډير ژر به ترسره شي.

که يو څوک په خوب کې د تړمايټ چيچلو احساس وکړي، دا د هغه په ژوند کې د مثبت بدلون معنی لري، چيرې چې هغه به د انديښنو او غمونو څخه خلاص شي، او په سوله او ثبات کې ژوند وکړي.

له بلې خوا، په خوب کې د سور ميږيانو ليدل اکثرا د رواني ننګونو نښه ده چې کيدای شي د مالي يا احساساتي ستونزو په پايله کې راشي، د شخص اوسني وضعيت پورې اړه لري.

که چيرې يو واده شوی سړی په خپل بستر کې سور ميږيان وګوري، ممکن د خپل ژوند ملګري احساساتو په اړه د شکونو دورې سره مخ شي، کوم چې د هغه په اړيکو کې بدبيني او شکونه زياتوي. مګر په پای کې، هغه ومومي چې دا شکونه بې بنسټه وو.

د يوې ميرمنې لپاره په خوب کې د تور ميږيانو ليدلو تعبير

کله چې يوه نجلۍ خوب ويني چې تور ميږيان په اوبو کې تيريږي، دا په اکاډميک يا مسلکي ډګر کې د برياليتوب او پرمختګ ښه خبر دی، انشاالله.

که کومه نجلۍ په خوب کې په جامو کې د تور ميږيانو شتون ويني، دا په عبادت کې د اخلاص او له هر ډول غير ضروري او منفي چلند څخه د ځان ساتلو نښه ده، او خدای ښه پوهيږي.

په خوب کې چې يوه نجلۍ تور مېږيان وژني د هغې د ورتيا او په ژوند کې د ستونزو او ننګونو سره د مقابلې لپاره د هغې د ورتيا مثبت نښه ګڼل کيږي.

د يوې ميرمنې لپاره په خوب کې د ترمايټ ليدلو تعبير

که يوه ناواده نجلۍ خوب ويني چې په منظم او منظم ډول د لمدې حرکت کوي، دا د دې ښکارندويي کوي چې د نيکو اخلاقو او ديني تعهد لرونکي شخص سره د هغې ښکيلتيا نږدې ده.

کله چې هغه په خوب کې د مرغانو د خواړو په لور حرکت کوي، نو دا د هغه مالي ستونزو د ورکيدو او د هغه وخت څخه چې د سوکالۍ او مادي سوکالۍ څخه ډکه ده، خداى وغواړي.

که چيرې هغه په خوب کې د هغې په لاس کې ترميټونه ومومي، دا يوه نښه ده چې د ژمنې ملګرتيا يا عملي فرصتونو معنى لري چې ممکن د هغې په ژوند کې ډير ژر ښکاره شي.

په خوب کې سور مېږيان

که سور مېږيان په خوب کې د کور دننه راڅرګند شي، دا د يو نوى پړاو پيل کوي چې د مينې او د ملګري سره ژورې اړيکې ډکوي، او د دايمي اړيکو او احساساتي ثبات د دور پيل په ګوته کوي.

داسې انګيرل کيږي چې سور مېږيان د خوب ليدلو په شاوخوا کې د خلکو شتون هم په ګوته کوي چې د هغه په وړاندې حسد او کرکه لري، او څوک چې د منفي وينا او ناوړه کړنو له لارې د هغه ارزښت کمولو هڅه کوي.

د سور مېږيانو ليدل کيداى شي د انديښنو او بحرانونو څخه د خلاصون، د ناروغانو لپاره د شفاهي، او د سختو مسلو لکه د پورونو تاديه کولو او د مصيبت له منځه وړلو لپاره د ښه خبر معنى ولري.

په خوب کې د میږیانو وژل

که چیرې یو څوک په خوب کې د میږیانو له مینځه وړل وګوري، دا د هغه وړتیا منعکس کوي چې د هغه په لاره کې د ستونزو او شخړو له منځه وړلو توان لري، کوم چې د هغه په ژوند کې د نوي فصل پیل کولو لپاره افقونه پرانیزي.
لکه څنګه چې د یو شخص لید لپاره چې د میږیانو په وړاندې حشره وژونکي کاروي، دا وړاندیز کوي چې هغه به د خلکو سره مقابله وکړي چې هغه ته زیان رسوي او هغه به په پای کې بریا ترلاسه کړي.
د میږیانو د له منځه وړلو د لید تفسیر کیدای شي د خوب لیدونکي لخوا د هغه د کورنۍ د غړو په وړاندې نامناسب چلند وښيي، کوم چې کیدای شي د دوی د شخصي ازادۍ د مخنیوي المل شي.
که تاسو د میږیانو څخه خلاص شئ چې په خوب کې خواړه اخته کوي، دا په ګوته کوي چې سړی به د لومړي درجې خپلوان څخه د پیسو، املاکو او ځمکو په شمول لوی شتمني ترلاسه کړي.

د یوې میرمنې لپاره د میږیانو خوړلو په اړه د خوب تعبیر

کله چې یوه نجلۍ په خوب کې د میږیانو خوړلو لیدل کیږي، دا کیدای شي د هغې په شخصي لاره کې د بدلونونو سیټ په ګوته کړي چې ممکن هغه ته ځینې ننګونې راوړي. که کومه نجلۍ په خوب کې په ناخوښۍ سره میږیان وخوري او په خوب کې یې اوښکې تویې کړي، دا د هغې احتمال څرګندوي چې د هغه چا سره واده وکړي چې هغه یې نه غواړي، او دا ممکن په دې اړیکه کې د خپګان سره مخ شي.
د میږیانو د خوړلو په اړه د یوې نجلۍ لید د دې نښه ده چې هغه به ځینې پریکړې وکړي چې ممکن د هغې په ګټه نه وي، او دا به هغې ته مطلوبه ګټه ونه رسوي. سربیره پردې ، که چیرې یوه انجلۍ د خپګان احساس کولو پرته د میږیانو په خوړلو کې راحته وي ، نو دا پدې معنی کیدی شي چې هغه ممکن د نورو قضاوت کولو کې ګړندي وي او د دوی په اړه په منفي خبرو کې ښکیل وي.

په خوب کې په ديوال کې د ميږيانو ليدلو تعبير

که چيرې يو څوک په خوب کې د خپل کور د ديوالونو په مينځ کې ميږيان وګوري، دا ممکن د راتلونکي فرصت په ګوته کړي چې بهر ته سفر وکړي ترڅو په لوړ رتبه دندې کې کار وکړي.

که هغه په خپل خوب کې وګوري چې ميږيان د هغه د خونې په ديوال کې ګرځي، دا د ترميم او بدلون نښه ده چې ډير ژر به د هغه د کور په سينګار کې واقع شي.

په خوب کې په ديوال کې د ميږيانو ليدل ښايي دا په ګوته کړي چې خوب ليدونکی د ضعيف احساس کوي او نشي کولی خپل مسؤليتونه په غاړه واخلي.

په هرصورت، که چيرې ميږيان د خوب ليدلو کور په ديوالونو کې په لوی شمير کې ګرځي، دا کولی شي د مالي فشارونو او راټول شوي پورونو شتون په ګوته کړي چې ممکن د قانوني ستونزو لامل شي.

د يوې ميرمنې لپاره په خوب کې د لوی تور ميږيانو په اړه د خوب تعبير

د خوب په تعبيرونو کې، د لوی تور ميږيانو بڼه د يوې نجلۍ لپاره د کورنۍ اړيکو ته اشاره کوي. که چيرې هغه په خپل خوب کې دا ډول ميږيان په خپل کور کې وګوري، دا په کورنۍ کې د ستونزو او شخړو د رامنځته کيدو نښه کوي. په خوب کې د تور الوتونکو ميږيانو ليدل هم يو ليرې ځای ته د سفر د امکان نښه ګڼل کيږي.

که کومه نجلۍ ومومي چې هغه د لويو تورو ميږيانو لخوا محاصره شوې او د دوی څخه ويره لري، نو دا په ډاګه کوي چې هغه په ډيرو ګناهونو کې ښکيله ده او دا چې هغه د بد نيت لرونکي اشخاصو لخوا محاصره ده چې د هغې سره حسد کوي او د هغې په لور بد نيت لري.

د طلاق شوې ميرمنې لپاره، د تور ميږيانو ډير ليدل دا په ګوته کوي چې هغه په ژوند کې د روانو ستونزو له امله د عصبي فشار او اضطراب سره مخ ده. پداسې حال کې چې د ميږيانو ډله په منظمه توګه د تګ راتګ معنی لري د هغې لپاره دا معنی

لري چې د هغې ژوند به ډېر ژر ثبات ومومي او هغه ممکن د يو ښه مالي وضعيت سره واده وکړي.

د طلاق شوې ښځې په بدن باندې د مېږيانو د تګ راتګ د ډېرى خلکو شتون په ګوته کوي چې له هغې څخه کرکه لري او غواړي هغې ته زيان ورسوي، چې هغې ته د عبادت د زياتوالي او د ځان د ساتنې لپاره د خداى تعالى د نږدې کيدو غوښتنه کوي. که هغه ويني چې مېږيان په خپل بستر کې ګرځي، دا ممکن په نږدې راتلونکي کې د هغې د بيا واده کولو احتمال په ګوته کړي.

د ابن سيرين په وينا په خوب کې د مېږيانو کالونۍ په اړه د خوب تعبير

د مېږيانو کالونی ليدلو په اړه خوب کول ممکن د نښو يا سمبولونو نښه وي چې ممکن خوب ليدونکي ته ښه خبر يا ښه خبر راوړي. دا ممکنه ده چې دا ليد د خوشحاله پيښو پيښې يا د هيلو پوره کول منعکس کړي چې يو کس يې په خپل ژوند کې غوښتل.

کله چې په خوب کې په منظم کتارونو کې مېږيان ليدل کيږي، دا ممکن د سمې پريکړې کولو يا د خوب ليدونکي لخوا په احتياط سره فکر شوي اهدافو ته حرکت په ګوته کړي. دا عکس ممکن د سيستم او سخت کار سمبول وي چې خوب ليدونکی په خپل ژوند کې تعقيبوي.

برسېره پردې، د مېږيانو کالونی ليدل کيدی شي ثبات او ثبات په ګوته کړي چې يو شخص د خپل ژوند په يوه ټاکلې دوره کې اخلي، کوم چې د خوبونو او ارمانونو په ترلاسه کولو کې د پلان او تنظيم اهميت په ګوته کوي.

د ابن سيرين په وينا په خوب کې د مېږيانو د الوتلو په اړه د خوب تعبير

په خوبونو کې د الوتونکو مېږيانو ليدل کيدای شي په ګوته کړي، لکه څنګه چې خدای پوهيږي، مهم بدلونونه چې يو شخص يې تيريږي. په ځينو مواردو کې، دا د خدای په مرسته د خنډونو د لرې کولو نښه ګڼل کيدی شي. داسې انګيرل کيږي چې دا خوب ممکن د ننګونو دورې په ګوته کړي چې سړی کولی شي بريالي شي، خدای رضا.

په نورو وختونو کې، يو خوب د ناکرارۍ يا د بې ثباتۍ احساس په توګه تشريح کيدی شي چې يو څوک په دې موده کې په خپل ژوند کې تجربه کوي.
د بل نظر څخه، دا خوب ممکن د يو شخص د خپلو هيلو او اهدافو د ترلاسه کولو لپاره د تعقيب نښه وي، د پرمختګ او بریالیتوب ترلاسه کولو لپاره د هغه هيله څرګندوي.
همدارنګه، د الوتونکي ميږيانو خوب ليدل کيدای شي د سفر کولو يا په ژوند کې د نوي ګامونو اخيستلو لپاره د ليوالتيا نښه وي، لکه نوي ځای ته حرکت يا مهاجرت.
په نهايت کې ، ځينې وختونه ، د ميږيانو الوتنې ليدل ممکن يو خبرداری وي چې د هغه چا په شاوخوا کې سيالي کونکي يا نفرت لرونکي خلک شتون لري څوک چې خوب ويني ، د احتياط او هوښيارۍ اړتيا په ګوته کوي.

په خوب کې د سور ميږيانو د ليدلو تفسير ابن سيرين

د سور ميږيانو ښه د کمزورو مخالفينو يا دښمنانو نښه ګڼل کيږي. دا په خوب کې هم ليدل کيږي کله چې دا په کور کې د حسد او ضرر د ثبوت په توګه شتون لري چې فرد يې ښکاره کيدی شي ، او که چيرې دا په پراخه کچه شتون ولري ، دا ممکن د ناروغ مرګ يا زيان نږدې کيدو په ګوته کړي. په جګړه کې د هغه چا لپاره چې د جګړې په حالت کې وي، او د هغه چا لپاره چې پلان لري ... د سفر لپاره، د سور ميږيانو ليدل هغه ستونزې او مشکلات څرګندوي چې ممکن په لاره کې ومومي. لکه څنګه چې په خوب کې د کوچني سور ميږيانو لپاره، دوی د دوی سره د زيان او بدۍ په توګه تشريح شوي.
له بلې خوا، په خوبونو کې تور ميږيان يو مثبت شاخص دی چې د اوږد عمر نښه کوي، د سور يا سپينې ميږيانو په څير، ځکه چې وروستی د معيشت نشتوالی او خراب وضعيت څرګندوي. الوتونکي ميږيان هم سفر ته اشاره کوي.
په خوب کې د سور ميږيانو شتون د خوب ليدلو په ژوند کې ډيری شخړې او بدبختۍ په ګوته کوي. څوک چې په خوب کې ووينې چې يو لوی سور ميږيان د

هغه خواږه خوري، دا هغه ته خبرداری ورکوي چې د لوټ کیدو یا سرچینې له لاسه ورکړي. په یو ځانګړي ډول خواږو کې د سور مېږیانو شتون د هغې لوړ قیمت یا د ترلاسه کولو ستونزې په ګوته کوي.
په خوب کې د سور مېږیانو مکرر څرګندیدل ممکن د یو فرد په ژوند کې د ډیری سیالانو یا دښمنانو شتون معنی ولري. د سور مېږیانو برید لیدل د کرکې یا دښمنۍ د احساساتو څرګندونه ده چې یو فرد ممکن د نورو څخه مخ شي.
د ګوستاف میلر په وینا، څوک چې په خوب کې سور مېږیان ویني باید د ځینو کوچنیو ستونزو سره مخ شي چې ممکن د هغه د ناخوښۍ سبب شي، سربیره پردې دا خوب د اندیښنې او اندیښنې څرګندونه کوي چې کولی شي د خوب لیدونکي د ژوند مختلفو اړخونو ته وده ورکړي.

د یوې میرمنې لپاره په خوب کې د سور مېږیانو لیدلو تعبیر

ابن سیرین تشریح کوي چې د یوې نا واده شوې نجلۍ په خوب کې د سور مېږیانو لیدل د هغې په ژوند کې د داسې اشخاصو شتون په ګوته کوي چې د هغې دسیسې جوړوي او زیان رسوي. که هغه په خوب کې د سور مېږیانو ډانګ احساس کړي، دا ښايي دا په ګوته کړي چې هغه د خپل عزیز لخوا خیانت کوي.
همدارنګه، د هغې په بستر کې د سور مېږیانو ظهور د هغه چا سره اړیکه په ګوته کوي چې د هغې لپاره ښه نه وي، او که چیرې هغه په دیوالونو کې ومومي، دا ممکن په حرامو چارو کې د هغې ښکیلتیا او د ناامنۍ احساس معنی ولري. که هغه سور مېږیان وژني، دا د هغې په ژوند کې د هغه د فریب برلاسي څرګندوي. پداسې حال کې چې په خوب کې د سور مېږیانو خوړل د غیرقانوني لارو پیسو ګټلو په ګوته کوي.

دولسم څپرکی

سپارښتنې

۱ .د مېږو د ژوند مطالعه وکړئ تر څو د صبر، زغم او ګډ کار ارزښتونه زده کړئ.

۲ .د مېږو ټولنیز نظم او دندې وېش د خپلې ورځنۍ چارې او کارونو لپاره د لارښوونې په توګه وکاروئ.

۳ .ماشومانو ته د مېږو کیسې او متلونه وښایئ، څو هغوی د نظم، هڅې او همکارۍ اهمیت درک کړي.

۴ .د مېږو د خوراک راټولولو او تونلونو جوړولو عملونه د طبیعي چاپېریال د ساتنې په هکله زده کړه وکړئ.

۵ .د مېږو د ټولنې په څېر، د خپلو ټولنیزو او کاري چارو لپاره ګډه پلان جوړ کړئ او په ګډه یې عملي کړئ.

۶ .په باغچه، ځنګل یا کور کې د مېږو کوچني څارنه وکړئ او د هغوی د چاپېریال ساتنې اهمیت وپیژنئ.

۷ .د اسلامي کیسو، قرآن او ولسي متلونو له لارې د مېږو د زده کړو اخلاقي درسونه عملي کړئ.

۸ .د مېږو د فیرومونونو ژبه او د لارښوونې لارې د انساني خبرو اترو د سمون لپاره د زده کړې الهام وګڼئ.

۹ .د چاپېریال ساتنې لپاره د مېږو د رول په اړه معلومات نورو خلکو ته هم انتقال کړئ.

۱۰ .د مېږو د ګډ کار، صبر او نظم څخه الهام واخلئ او په خپل ژوند کې یې د وړو او لویو چارو لپاره عملي کړئ.

پایله

مېږیان، که څه هم کوچني موجودات دي، د ژوند په نړۍ کې د نظم، ګډ کار، صبر او د راتلونکې لپاره د چمتووالي بې ساري مثال وړاندې کوي. د دوی ټولنه د هر فرد د ځانګړو دندو له مخې منظم شوې، چې هر مېږی په خپله دنده کې ځانګړی رول لري. د خوراک راټولول، د ځمکې لاندې تونلونه جوړول، د ماشومانو ساتنه، د ژوندۍ پلونو جوړول او د ټولنې ساتنه ټول د مېږو د ګډ ژوند مهمې برخې دي.

دا کتاب هڅه وکړه چې مېږیان یوازې د حشراتو په توګه وښيي نه، بلکې د یو کوچني، خو ستر تمدن په توګه هم وپېژني. د اسلامي کیسو، لکه د حضرت سلیمان علیه‌السلام او مېږو کیسه، ولسي متلونو او عصري علمي څېړنو له لارې موږ ته دا درس ورکول شوی چې حتی کوچني موجودات هم د نظم، هوښیارتیا او ګډ کار سمبول ګڼل کېږي.

مېږیان موږ ته دا ښيي چې صبر، زغم، ګډ کار او راتلونکې ته چمتووالی د هر ژوند په برخه کې ارزښت لري. د هغوی ژوند موږ ته الهام راکوي چې په خپلو ټولنو کې نظم، همکاري او یووالي ته وده ورکړو. همدارنګه موږ ته دا درس راکوي چې کوچني موجودات هم د چاپېریال، نباتاتو او ټولې نړۍ لپاره مهم رول لري.

په پای کې، د مېږو مطالعه موږ ته د ژوند په اړه نوي لید وړاندې کوي، د انساني اخلاقو عملي درسونه ښيي او د طبیعت د ښکلا او تنظیم ښکارندويي کوي. دا کتاب هڅه وکړه چې لوستونکي د مېږو د نړۍ سره نږدې کړي او د دې کوچنیو موجوداتو د ستر تمدن په اړه پوهه پراخه کړي.

ماخذونه

۱ .د قرآن کریم حواله:

The Qur’an. (n.d.). *Surah An-Naml (27:18-19)*. Retrieved from https://quran.com/27

۲ .اسلامي احادیثو ته حواله:

Al-Bukhari, M. I. (n.d.). *Sahih al-Bukhari*. Retrieved from https://sunnah.com/bukhari

۳ .علمي او علمي–تاریخي حواله:

Hölldobler, B., & Wilson, E. O. (1990). *The Ants*. Harvard University Press.

۴ .د مېږو د ټولنیز ژوند او فیرومونونو په اړه:

Hölldobler, B., & Wilson, E. O. (2009). *The Superorganism: The Beauty, Elegance, and Strangeness of Insect Societies*. W.W. Norton & Company.

۵ .د مېږو په اړه عصري علمي څېړنې:

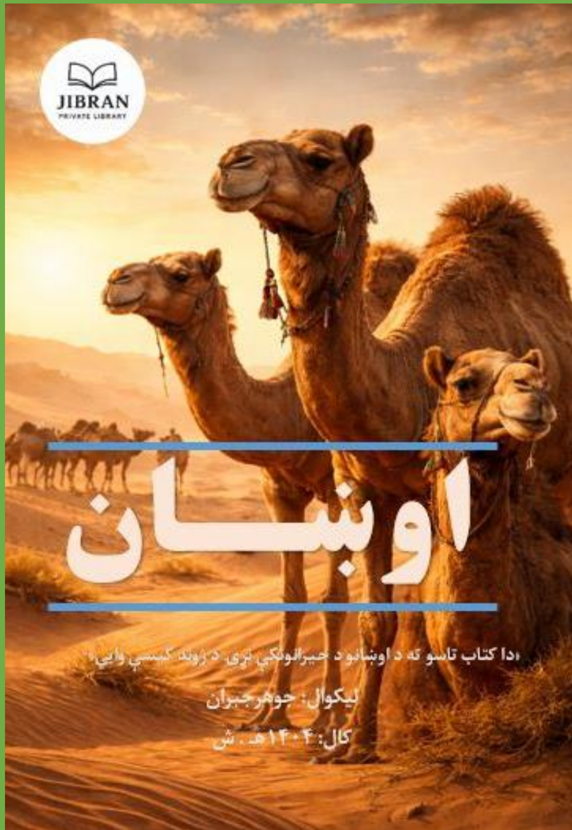
Gordon, D. M. (2010). *Ant Encounters: Interaction Networks and Colony Behavior*. Princeton University Press.

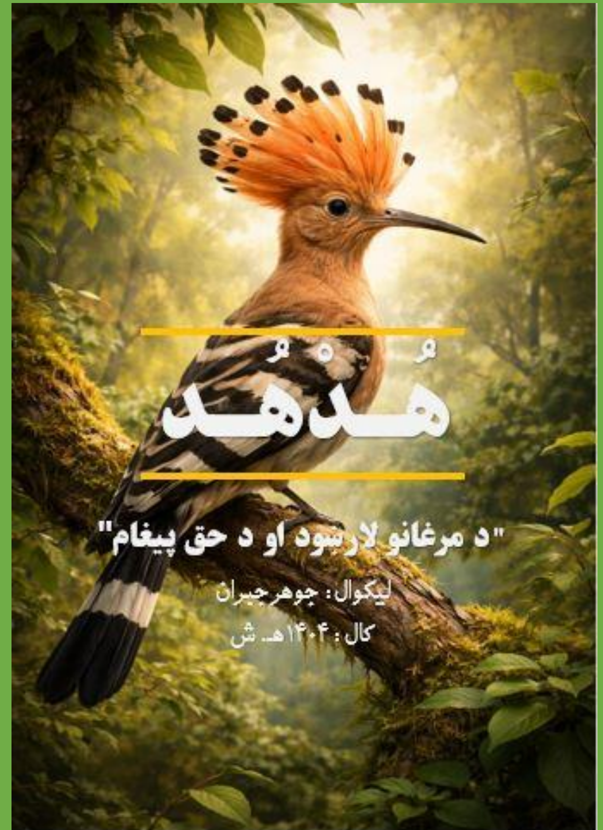
٦ .د مېږو په اړه عام علمي او طبي سایټ:

Ora, J. (2023). *What does the Quran say about ants?* Retrieved from https://ora.it.com/quranic-entomology/what-does-the-quran-say-about-ants/?utm_source=chatgpt.com

۷ .د مېږو د ټولنیز نظم او اخلاقو په اړه علمي مقالې:

Holway, D. A., Lach, L., Suarez, A. V., Tsutsui, N. D., & Case, T. J. (2002). The causes and consequences of ant invasions. *Annual Review of Ecology and Systematics, 33*(1), 181–233. https://doi.org/10.1146/annurev.ecolsys.33.010802.150444

استاد جوهر جبران په خپلو اثارو کې د عقلاني تفکر، انتقادي فکر، علمي پوهاوي او اخلاقي روزنې پر پیاوړتیا ټینګار کوي او هڅه کوي چې علم د ټولنې له واقعي اړتیاوو سره وتړي. د ده علمي فعالیتونه د پښتو علمي ادبیاتو د بډاینې لپاره مهم ارزښت لري.